SPRAWOZDANIE

POLSKIEGO TOWARZYSTWA HISTORYCZNEGO

1. IV. 1935 — 31. III. 1936.

LWÓW
POLSKIE TOWARZYSTWO HISTORYCZNE
1936

271/1936
Z DRUKARNI ZAKŁADU NARODOWEGO IM. OSSOLIŃSKICH WE LWOWIE
POD ZARZĄDEM ADAMA WIERZBICKIEGO

✝

STANISŁAW ZAKRZEWSKI

PROFESOR UNIWERSYTETU JANA KAZIMIERZA
WE LWOWIE

PREZES POLSKIEGO TOWARZYSTWA HISTORYCZNEGO

UR. DNIA 13 GRUDNIA 1873 R. W WARSZAWIE,

ZM. DNIA 15 MARCA 1936 R. WE LWOWIE

CZEŚĆ JEGO PAMIĘCI!

Sprawozdanie niniejsze spisujemy pod znakiem żałoby. Nieubłagana śmierć zabrała nam Prezesa Towarzystwa śp. prof. Stanisława Zakrzewskiego, zabrała Go z pośród nas w sposób nagły i nieoczekiwany, wyrwała z naszego grona w toku najgorętszej pracy, pozbawiła Towarzystwo sternika, który był duszą całej organizacji i inicjatorem wszelkich poczynań. Śp. Prezes Zakrzewski od r. 1923 z dwuletnią przerwą niezmordowanym trudem tworzył organizację historycznego świata polskiego w naszem Towarzystwie, która przyniosła nam siły i znaczenie w kulturalnem i naukowem życiu. Aż po ostatni dzień życia, stale myśl Jego zajmowały sprawy i interesy, potrzeby i sukcesy Towarzystwa. I w roku ostatnim na Jego barkach spoczywał ciężar utrzymania losów Towarzystwa w kryzysowych warunkach coraz słabnących podstaw finansowych.

Tych kilka słów gorącej wdzięczności niech będzie uczczeniem pamięci Zmarłego Prezesa Towarzystwa, zanim Kwartalnik Historyczny pomieści obszerniejsze wspomnienie pośmiertne, a na Akademji żałobnej członkowie Towarzystwa wraz z światem naukowym i społeczeństwem Lwowa wyrażą swój żal głęboki.

Pomimo pewnych zmian na niekorzyść, osłabnięcia napływu nowych członków, przecież Towarzystwo nasze utrzymuje się na poziomie lat dawniejszych. Liczba członków niewielkiemu uległa obniżeniu i wynosi dziś 1172. Odpadł Oddział w Tarnopolu wskutek ubytku członków, nie wykazał żywszej działalności Oddział przemyski, ale zato powstał nowy ośrodek w Grodnie, gdzie po zjeździe Wileńskim odbyło się uroczyste otwarcie nowej placówki Towarzystwa, rozwijającej odrazu ożywioną działalność naukową i organizacyjną. Oddziały dawniejsze pracują stale intensywnie, wykazując wysoką cyfrę 140 zebrań naukowych ze 155 referatami, w tem 25 posiedzeń sekcyj dydaktycznych. Przoduje Warszawa z 36 posiedzeniami i 11 wycieczkami, zkolei Lwów 24 posiedzeń z 27 referatami i Kraków 23 posiedzeń z 33 referatami, potem Poznań 19, Łódź 12 i t. d. Charakterystyczny wzrost ilości posiedzeń a zwłaszcza referatów naukowych w porównaniu do lat ubiegłych świadczy dobrze o żywotności Towarzystwa.

Zjazd wileński był znakomitym przeglądem naszych sił naukowych, zainteresowań i prac zwłaszcza w dziedzinie dziejów Litwy.

Działalność wydawnicza Zarządu Głównego i Oddziałów nie uległa zmianie i osłabieniu. Organy zasadnicze, Kwartalnik Historyczny i Wiadomości Historyczno-Dydaktyczne wychodzą normalnie w nieco uszczuplonym rozmiarze. Natomiast wyszedł zeszyt III Bibljografji Historji Polskiej oraz dwa duże tomy Pamiętnika VI Zjazdu w Wilnie. Razem publikacje centralne objęły 138 arkuszy druku a przeszło 2100 stron. Towarzystwo Miłośników Historji kontynuuje swój Przegląd Historyczny i wydawnictwa Bibljoteki im. T. Korzona oraz kursów archiwalnych. Oddział lwowski wydał I rocznik Ziemi Czerwieńskiej. Rozpoczął wydawnictwo popularnych książeczek Oddział Śląski, przygotowują swe wydawnictwa inne ośrodki jak łódzki, kielecki, brzeski. W toku opracowania znajduje się publikacja „Polska i Niemcy“, prace przygotowawcze nad 2 tomikami postąpiły znacznie naprzód.

We wszystkich tych sprawach czynny był zawsze i troskliwem okiem śledził postępy śp. prezes Zakrzewski, zabiegał o środki finansowe, których dzięki poparciu P. Ministra Świętosławskiego Towarzystwu nie zabrakło, tak że można było myśleć o normalnej prawie pracy. Dziś na tem miejscu należy się podziękowanie Panu Ministrowi Świętosławskiemu, Panu Naczelnikowi Stypińskiemu, oraz Kierownikom tych Instytucyj, które wspomagały zamierzenia i prace Towarzystwa.

SPRAWOZDANIE SEKRETARZA

Doroczne Walne Zgromadzenie Delegatów Polskiego Towarzystwa Historycznego (Kwartalnik Historyczny, 1935, str. 509—510) odbyło się dnia 3 VI. 1935 r. o godz. 11-tej rano w lokalu Seminarjum Historji Polski Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. Dokonano wtedy wyboru ZARZĄDU GŁÓWNEGO POLSKIEGO TOWARZYSTWA HISTORYCZNEGO w następującym składzie: Prezes: Stanisław Zakrzewski; wiceprezesi: Eugenjusz Barwiński (Lwów), Stanisław Kętrzyński (Warszawa), Władysław Semkowicz (Kraków), Kazimierz Tymieniecki (Poznań); sekretarz i redaktor Wiadomości Historyczno-Dydaktycznych: Kazimierz Tyszkowski; skarbnik: Tadeusz Urbański; redaktor Kwartalnika Historycznego: Teofil Emil Modelski (Lwów); delegat do spraw międzynarodowych: Marceli Handelsman (Warszawa); delegaci do Międzynarodowego Komitetu Historycznego: Bronisław Dembiński (Poznań) i Marceli Handelsman (Warszawa); przewodniczący Komisji Dydaktycznej: Jan Dąbrowski (Kraków); członkowie: Franci-

szek Bujak (Lwów), Stefan Ehrenkreutz (Wilno), Oskar Halecki (Warszawa), Kazimierz Hartleb (Lwów), Stefan Inglot (Lwów), Ludwik Kolankowski (Warszawa), Władysław Konopczyński (Kraków), Stanisław Kutrzeba (Kraków), Otton Laskowski (Warszawa), Zygmunt Lorentz (Łódź), Stanisław Łempicki (Lwów), Wincenty Łopaciński (Warszawa), Feliks Pohorecki (Lwów), Ks. Józef Umiński (Lwów). Zastępcy członków: Łucja Charewiczowa, Mieczysław Gębarowicz (Lwów), Karol Piotrowicz (Kraków), Helena Polaczkówna (Lwów), Mieczysław Popławski (Lublin), Adam Skałkowski (Poznań), Bronisław Włodarski (Lwów), Stanisław Zajączkowski (Wilno). Członkowie Komisji Rewizyjnej: Leon Białkowski (Lublin), Wojciech Hejnosz (Lwów), Tadeusz Kupczyński (Katowice), Tadeusz Solski, Stefan Uhma (Lwów).

Część publiczna Walnego Zgromadzenia odbyła się w sali Unji Uniwersytetu w obecności reprezentantów władz państwowych, Rektora Uniwersytetu, Zarządu Miasta, licznie zebranych gości i członków P. T. H. Prezes Zakrzewski otworzył Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie poświęcone pamięci śp. Marszałka Piłsudskiego, następnie uczcił pamięć zmarłych członków Towarzystwa, poczem wspólnie z sekretarzem Doc. Tyszkowskim K. przedstawił działalność Zarządu Głównego. Na zakończenie prof. Ludwik Kolankowski z Warszawy, wygłosił odczyt p. t. „Problem Krymu w polityce Jagiellońskiej“.

Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Historycznego odbył w roku administracyjnym 1935/36 8 posiedzeń. Sprawozdania z posiedzeń zostały wydrukowane w Kwartalniku Historycznym za 1935 r.

Jubileusz Polskiego Towarzystwa Historycznego i Kwartalnika Historycznego.

Zarząd Główny uchwalił urządzić uroczystości jubileuszowe w związku z Walnem Zgromadzeniem w r. 1937. Dzieje Towarzystwa i Kwartalnika opracują: dyr. Papée (do r. 1900), dyr. Barwiński (do r. 1914), prof. Modelski (do r. 1923) i dr. Tyszkowski do końca. Poza tem postanowiono uprosić senjorów Towarzystwa, którzy umieścili swe prace w I tomie Kwartalnika, by zaszczycili swym współudziałem tom LI. żyje takich historyków czterech: prof. Abraham, prof. Bruchnalski, prof. Brückner i dyr. Papée. Wreszcie postanowiono przygotować kontynuację indeksu do Kwartalnika opracowanego przez dra Maleczyńskiego.

Sprawozdanie delegata do spraw zagranicznych.

1. W roku sprawozdawczym zorganizowana była konferencja historyków Europy Wschodniej we wrześniu 1935 w Budapeszcie. Udział czynny brali prof. Korduba, dyr. Łopaciński i delegat do spraw zagranicznych P. T. H. Na posiedzeniu

przyjęto zmiany statutów federacji towarzystw historycznych Europy Wschodniej oraz ustalono nowe zasady wydawania biuletynu. Przed zjazdem ukazał się zeszyt 1 i 2 t. VII Bulletin d'Information des sciences historiques en Europe Orientale.

II. W kwietniu 1936 roku w Bukareszcie odbyło się posiedzenie Międzynarodowego Komitetu Historycznego, Organizacyjnego Komitetu przyszłego VIII Międzynarodowego Zjazdu Historyków, oraz poszczególnych komisyj komitetu. Z ramienia P. T. H. w posiedzeniach tych brali udział prof. Dąbrowski, Dembiński, Halecki, Handelsman i Komornicki. Ustalone zostały zasady organizacji przyszłego zjazdu oraz powierzono przedstawicielowi P. T. H. przygotowanie zbiorowego sprawozdania o stanie nauczania historji w szkołach wyższych poszczególnych państw.

III. W roku sprawozdawczym ukazał się przegląd czasopism polskich w Revue historique. Nadto w przygotowaniu jest syntetyczne sprawozdanie za ostatnie lat 20 z ruchu naukowego polskiego do tegoż czasopisma.

Zostały nawiązane stosunki ze szwedzkim i norweskim Przeglądami historycznemi w celu umieszczania podobnych sprawozdań w tych pismach, poczynając od roku następnego.

IV. W skład polskiego Komitetu dla współpracy z historykami czechosłowackimi powołano dyr. Barwińskiego w miejsce prof. Widajewicza, który zgłosił rezygnację.

Komisja Dydaktyczna Pol. Towarzystwa Historycznego. Doroczne plenarne posiedzenie Komisji Dydaktycznej P. T. H. odbyło się dnia 1/VI. 1935 r. we Lwowie. Po omówieniu sprawozdań z działalności Prezydjum, Sekcyj lokalnych oraz sprawozdania redaktora „Wiadomości Historyczno-Dydaktycznych" dokonano wyboru Prezydjum na rok 1935/6 w składzie następującym: Przewodniczący prof. dr. Jan Dąbrowski (Kraków), sekretarka dr. H. Mrozowska (Warszawa), redaktor doc. dr. K. Tyszkowski (Lwów), Z. Lorentz (Łódź), doc. dr. W. Moszczeńska (Warszawa), doc. dr. K. Piwarski (Kraków) — członkowie Prezydjum.

Prezydjum Komisji odbyło w ub. r. sprawozdawczym dwa posiedzenia: 1) Posiedzenie dn. 1/VI 1935 r. we Lwowie (o godz. 20-ej), poświęcone było sprawie zorganizowania Sekcji Dydaktycznej na Zjeździe historyków w Wilnie. W związku z aktualnemi nominacjami poruszono też sprawę obsadzania stanowisk egzaminatorów z dydaktyki historji w poszczególnych okręgach szkolnych. 2) Posiedzenie dn. 18/X 1935 r. w Krakowie poświęcono sprawom „Wiadomości Historyczno-Dydaktycznych", zorganizowaniu dyskusji nad wytycznemi do programu historji w liceum oraz bieżącym sprawom Sekcyj.

Działalność Komisji Dydaktycznej a) skupiała się przedewszystkiem na pracach, związanych z organi-

zacją Sekcji Dydaktycznej na Zjeździe historyków w Wilnie. Prezydjum Sekcji ustaliło zasadnicze referaty, mające się znaleźć w programie obrad i zajęło się przygotowaniem dyskusji po referatach dydaktycznych, podjęło też próbę przygotowania na Zjazd wystawy pomocy naukowych, która jednakże nie doszła do skutku z powodu trudności lokalnych. b) Komisja zajęła się sprawą rozpowszechnienia „Wiadomości Historyczno-Dydaktycznych“ i pogłębienia stosunku do tego pisma wśród szerszych gron nauczycieli historji, powodując organizowanie specjalnych zebrań dyskusyjnych w Sekcjach lokalnych i innych ośrodkach nauczycielskich. c) W porozumieniu z Prezydjum Komisji powstała w b. r. Sekcja Dydaktyczna w Grodnie, w toku też jest nawiązanie łączności z Kołem Historyków w Wilnie. d) Prezydjum Komisji Dydaktycznej nawiązało kontakt z Polską Komisją Międzynarodowej Współpracy Intelektualnej w Warszawie celem współpracy nad rewizją niemieckich podręczników historji z punktu widzenia ich objektywizmu. Przewodniczący Sekcji brał też udział w obradach komisji nauczania historji Międzynarodowego Komitetu Histor. w Bukareszcie, podejmującej obecnie sprawę rewizji podręczników historji w duchu wyżej wspomnianym.

VI Powszechny Zjazd Historyków Polskich w Wilnie 17—20 września 1935 zgromadził 633 osób, w tem 327 członków, a 306 uczestników i hospitantów. Odbyły się 2 posiedzenia plenarne, a 26 sekcyjnych, na tych ostatnich wygłoszono 62 referatów, odpadło z powodu braku czasu lub nieobecności autorów 15, razem było zgłoszonych i wydrukowanych referatów 77. Jeden referat wygłoszony, nie został nadesłany do druku. Zabierało głos w toku obrad 130 uczestników. Bliższe szczegóły w Protokołach Zjazdu (Pamiętnik Zjazdu T. II. Lwów 1936).

Wydawnictwo „Polska i jej sąsiedzi“. Komisja powołana do życia przez Zarząd Główny w składzie: Pp. Prof.: Dąbrowski J., Zakrzewski St., Handelsman M., Kętrzyński St., Tymieniecki K., Semkowicz Wł., odbyła posiedzenie dn. 3. VI. 1935 r. pod przewodnictwem Rektora Kutrzeby. Przyjęto program dwu pierwszych tomów wydawnictwa „Polska i Niemcy“ redagowanych przez prof. Kutrzebę i prof. Tymienieckiego. Uchwalono honorarjum i koszt 15 arkuszowego tomu, który wyniósłby zł. 6.000, a wraz z nieprzewidzianemi wydatkami nawet zł. 7.000.

Zarządy Oddziałów Polskiego Towarzystwa Historycznego.

1. Oddział w Brześciu n/Bugiem: Prezes A. W. Tatomir; wiceprezesi: M. Kolendowa, Ks. St. Hłasko, M. Małek; sekretarz B. Landau; skarbnik Fr. Guściura; członkowie: J. Urbańska, St. Badowski, Ch. Welger.

Przewodniczący Sekcji ogólnej A. W. Tatomir; Sekcji regjonalnej Fr. Guściora.

S e k c j a D y d a k t y c z n a: Przewodniczący Ks. St. Hłasko.

2. O d d z i a ł w G r o d n i e: Prezes Teodor Furgalski; wiceprezes Janina Studnicka; sekretarz Antoni Rawicz-Szczerbo; skarbnik Wiktorja Czapow; członkowie: Kazimierz Giedroyć, Aleksander Zdanowicz, Ks. Wiktor Potrzebski. K o m i s j a R e w i z y j n a: Stanisław Miłkowski, Janina Niedźwiecka, Stanisław Autuchiewicz.

S e k c j a N a u c z a n i a H i s t o r j i: Przewodnicząca Wiktorja Czapow; sekretarka Krzywonosowa; członkowie: Olechnowiczowa, Beynar, Wieliczkier.

3. O d d z i a ł Ś l ą s k i w K a t o w i c a c h: Prezes Tadeusz Kupczyński; wiceprezes Franciszek Popiołek; sekretarz T. Skałka; skarbnik K. Stańczyk; członkowie: L. Musioł, M. Pawlicowa, Władysław Dzięgiel, K. Popiołek. K o m i s j a R e w i z y j n a: W. Igielski, K. Czyżyk, F. Kruczała.

S e k c j a D y d a k t y c z n a: Przewodniczący K. Popiołek; sekretarz Kotajny.

4. O d d z i a ł w K i e l c a c h: Prezes Henryk Kuc; wiceprezes Jan Pazdur; sekretarz Leon Feliks-Gliksman; skarbnik Juljan Bartyś.

S e k c j a D y d a k t y c z n a: Prezes Józef Garbacik.

5. O d d z i a ł w K r a k o w i e: (na 1936/37 r.). Prezes Stanisław Kutrzeba; wiceprezesi: Władysław Konopczyński i Wład. Semkowicz; sekretarz Józef Feldman; skarbnik Karol Piotrowicz; członkowie: Jan Dąbrowski, Kazimierz Dobrowolski, Roman Grodecki, Stanisław Kot, Marjan Kukiel, Kazimierz Lepszy, Kazimierz Piwarski, Adam Vetulani. K o m i s j a R e w i z y j n a: Wacław Anczyc, Edward Kuntze, Zygmunt Lasocki, Józef Muczkowski.

S e k c j a k r y t y c z n a: Prezes Wł. Konopczyński; wiceprezes Roman Grodecki; sekretarz Kazimierz Lepszy.

S e k c j a h i s t o r j i n a j n o w s z e j: Prezes Stanisław Kutrzeba; wiceprezes Marjan Kukiel; sekretarz Józef Feldman.

S e k c j a d y d a k t y c z n a: Prezes Ludwik Piotrowicz; wiceprezes Kazimierz Piwarski; sekretarz Wł. Czapliński; członkowie: Wł. Bogatyński, Wanda Bobkowska, Jan Dąbrowski, Edmund Długopolski, Franciszek Fuchs.

6. O d d z i a ł w L u b l i n i e: Prezes Leon Białkowski; wiceprezes Jan Kamiński; sekretarz Jan Dobrzański; skarbnik Aleksander Kossowski; członkowie: Władysław Godziszewski, Bolesław Grużewski, Tadeusz Moniewski, Mieczysław Popławski, Ks. Marjusz Skibniewski, Stefan Wojciechowski. K o m i s j a R e w i z y j n a: Józefa Mazurkiewicz, Ludwik Kamykowski.

S e k c j a D y d a k t y c z n a: Przewodniczący Piotr Nester; sekretarz Jadwiga Pawlikowska, Jerzy Sadownik.

7. Oddział we Lwowie: Prezes Stanisław Zakrzewski; I-szy wiceprezes Ks. Józef Umiński, II-gi wiceprezes Stanisław Łempicki; sekretarz Kazimierz Lewicki; skarbnik Bronisław Włodarski; członkowie: Aleksander Czołowski, Jan Gerlach, Stanisław Hoszowski, Karol Koranyi, Zofja Krzemicka, Józef Skrzypek, Henryk Wereszycki, Witold Ziembicki, Ewa Maleczyńska, Kazimierz Tyszkowski, Kazimierz Hartleb. Komisja Rewizyjna: Mańkowski Tadeusz, Alojzy Wańczura, Zygmunt Zygmuntowicz.

Sekcja Dydaktyczna: Przewodnicząca Ewa Maleczyńska; wiceprzewodniczący Tadeusz Urbański; sekretarz Artur Wagner; bibljotekarz Bronisław Kocowski; członkowie: Stefan Balicki, Stanisław Hoszowski, Marja Jarosiewiczówna, Antoni Knot, Roman Koestlich, Marjan Tyrowicz.

Redakcja Ziemi Czerwieńskiej: Kazimierz Hartleb i Kazimierz Tyszkowski.

8. Oddział w Łodzi: Prezes Zygmunt Lorentz; wiceprezes Jadwiga Krasicka; sekretarz Tadeusz Landecki; skarbnik Helena Zaborowska; bibljotekarz Zygmunt Hajkowski; członkowie: Gryzelda Missalowa, Juljusz Jurczyński, Aurelja Krzywcówna, Ludwik Waszkiewicz. Komisja Rewizyjna: Józef Adamowicz, Jan Holcgreber, gen. Józef Olszyna Wilczyński, Cecylja Świderkówna, Jan Swiercz.

Sekcja Dydaktyczna: Przewodnicząca Jadwiga Krasicka, sekretarz Tadeusz Landecki.

9. Oddział w Poznaniu: Prezes Kazimierz Tymieniecki; wiceprezes Jarosław Opatrny; sekretarz Leon Koczy; skarbnik Antoni Walawender; członkowie: Kazimierz Chodynicki, Bronisław Dembiński, Kazimierz Kaczmarczyk, Wisława Knapowska, Zygmunt Wojciechowski, Adam Skałkowski. Komisja Rewizyjna: Marjan Z. Jedlicki, Andrzej Wojtkowski.

10. Oddział w Przemyślu nie nadesłał sprawozdania.

11. Oddział w Wilnie: Prezes Stefan Ehrenkreutz; wiceprezes Stanisław Zajączkowski; członkowie: Jan Adamus, Stanisław Kościałkowski, Henryk Łowmiański, Stefan Rosiak, ks. Bolesław Wilanowski, Seweryn Wysłouch, ks. Michał Żełudziewicz. Komisja Rewizyjna: Wacław Studnicki, Iwo Jaworski, Michał Ambros.

12. Towarzystwo Miłośników Historji (Oddział P. T. H.) w Warszawie: Prezes Stanisław Kętrzyński; wiceprezes Wincenty Łopaciński; sekretarz generalny Aleksy Bachulski; skarbnik Leon Zygmunt Usarek; członkowie: Stanisław Arnold, Edmund Bursche, Stefan Czarnowski, Otton Laskowski, Ryszard Przelaskowski, Marceli Handelsman — redaktor „Przeglądu Historycznego“, Marja Kuźmińska — przewodnicząca Sekcji Dydaktycznej, Wacław Tokarz — przewodni-

czący Sekcji Historji Warszawy i Mazowsza, Oskar Halecki — przewodniczący Sekcji Europy Wschodniej, Witold Suchodolski — przewodniczący Sekcji Archiwalnej, Natalja Gąsiorowska — przewodnicząca Sekcji Historji Gosp.-Społ. Komisja Rewizyjna: Kazimierz Stefański, Jakób Glass, Ks. Władysław Osiński.

Sprawozdanie z działalności naukowej oddziałów za 1935/36 rok.

1. Oddział P. T. H. w Brześciu n/Bugiem. Oddział w pracy swej natrafia na wielkie trudności, z powodu objęcia swą działalnością zbyt wielkiej przestrzeni. Podjęte zostały obecnie usiłowania dla usunięcia braków organizacyjnych i nawiązania większej łączności między poszczególnemi ośrodkami. O ile chodzi o pracę naukową, to poszczególne pododdziały omawiały na swych zebraniach wybrane artykuły z Kwartalnika Historycznego. Pozatem podjęto i znaczny nacisk położono na pracę wydawniczą. Sekcja regjonalna w Brześciu oddała do druku pracę p. t. „Powtanie styczniowe na Polesiu". Pododdział Piński kontytnuuje pracę nad zebraniem materjałów do dziejów Pińska i Polesia. Środowisko łomżyńskie zbiera bibljografję do swego regjonu. Sekcja ogólna przygotowuje t. zw. Plutarcha Polskiego, opracowując życiorys Traugutta, Kościuszki i Niemcewicza. Projektuje się przytem umieszczenie również życiorysów Naruszewicza i Butrymowicza.

Sekcja Dydaktyczna. W poszczególnych ośrodkach Oddziału odbyły się zebrania podsekcyj dydaktycznych, na których zostały omówione następujące tematy: Ocena podręczników do nauki historji w klasie III-ej gimn.; Lektura historyczna w gimnazjum ze szczególnem uwzględnieniem kl. III-ej; Dobór materjału regjonalnego dla III-ej kl.; Korelacja historji z językiem polskim ze szczególnem uwzględnieniem kl. III-ej; Sprawa notatek historycznych; Wytyczne organizacji liceów ze specjalnem uwzględnieniem programu historji; Program historji w szkole powszechnej jako podbudowa programu gimnazjum; Sprawozdanie z prasy dydaktycznej (Wiadomości Historyczno-Dydaktyczne, Gimnazjum). Ponadto zorganizowano lekcje przykładowe, uwzględniające specjalnie problemy regjonalne i sposoby realizacji lektury w nauczaniu. Podsekcja w Pińsku współpracowała z kołem polonistów przy organizowaniu lekcji praktycznych, a członkowie pododdziału białostockiego brali czynny udział w okręgowej konferencji polonistycznej. Sekcja łomżyńska zwiedziła poradnię historyczną w Warszawie, a sekcja brzeska opracowała materjały regjonalne dla I kl. gimn., które wraz z bibljografją drukowane były w Dzienniku Urzędowym Kuratorjum O. S. B.

2. Oddział P. T. H. w Grodnie. Oddział grodzieński P. T. H. powstał z inicjatywy Zarządu Głównego P. T. H., a uroczyste otwarcie Oddziału dokonane zostało w czasie wy-

cieczki uczestników VI-go Zjazdu Historyków Polskich. Tymczasowy Zarząd Oddziału, wyłoniony z Komitetu Organizacyjnego, został następnie zatwierdzony i uzupełniony przez Walne Zebranie Oddziału. Praca Oddziału wyraziła się przedewszystkiem w zebraniach odczytowo-dyskusyjnych, których odbyło się 4. Na posiedzeniach tych, ze średnią frekwencją 35—40 osób, wygłoszono następujące referaty: J. Studnicka „Polityczne i wyznaniowe dzieje Supraśla" (ze studjów źródłowych), Tadeusz Jankowski „Przebieg dyskusji o unji polsko-litewskiej na VI Zjeździe Historyków Polskich", J. Studnicka „Zadania, potrzeby i środki badań historji Grodna" — 2 posiedzenia. Referaty te wywołały ożywioną dyskusję. Ponadto Zarząd Oddziału organizuje Komisję dla utworzenia w Grodnie bibljoteki historycznej. Komisja ta pod przewodnictwem gen. Franciszka Kleeberga odbyła 4 posiedzenia, na których opracowano statut przyszłej bibljoteki. Prezydjum Oddziału śledzi za rozwojem prac konserwatorskich w cerkwi na Kołoży, udzielając informacyj źródłowych, oraz prowadzi akcję propagującą samodzielne studja nad dziejami Grodna i ziem najbliższych, pragnąc w ten sposób wypełnić dotychczas istniejącą pod tym względem lukę.

Sekcja Nauczania Historji Oddziału skupiła wszystkich nauczycieli historji w szkołach grodzieńskich oraz niektórych polonistów. Prace Sekcji dotyczą zagadnień metodycznych i spraw zawodowych. Sekcja odbyła 4 zebrania, na których ustaliła plan pracy do końca bieżącego roku szkolnego, zamierzając ponadto przystąpić do zbierania materjałów do wypisów o charakterze lokalnym i regjonalnym dla szkół powszechnych i średnich. Pozatem zostały wygłoszone referaty Dudkowej i Olechnowiczowej, omawiające lekturę historyczną- dla V i VI kl. szkół powszechnych, oraz odbyły się lekcje przykładowe: Simoniego w VI kl. pow., a Krzywonosowej w I kl. gimn.

3. Oddział Śląski P. T. H. w Katowicach. Działalność naukowa Oddziału przejawiała się zarówno w zebraniach naukowych, jak i przez udział w ogólnej organizacji nauki historycznej Śląska. Posiedzeń naukowych odbyło się trzy. Na posiedzeniach tych zostały wygłoszone następujące referaty: 23. V. 1935. Dyr. Dr. Wł. Dzięgiel: „Śląsk a Polska w dobie Wazów". 10. XII. 1935. Dyr. Dr. Olszewicz i Dyr. Dr. R. Lutman: „Zjazd historyków w Wilnie w r. 1935". 28. I. 1936. Dr. S. Mikucki: „Heraldyka Piastów Śląskich". Wykład ten organizowany był wspólnie z „T-wem Przyjaciół Nauk na Śląsku". Następnie łącznie z Instytutem Śląskim oraz T-wem Przyjaciół Nauk na Śląsku przystąpiono do organizacji referatów o Śląsku, względnie do przygotowania materjału naukowego o charakterze propagandowym z dziedziny zagadnień śląskich zarówno na zjazd poznański w 1938 r., jak na zjazd

lwowski w 1940 r. Członkowie Zarządu współdziałali w zbiorowem wydawnictwie p. t. „Stan i potrzeby nauki polskiej na Śląsku“, wydanej staraniem Instytutu Śląskiego. Wreszcie członek Zarządu prof. L. Musioł opracował dzieło p. t. „Archiwa i archiwalja w woj. Śląskiem“.

Sekcję Dydaktyczną stanowi Ognisko metodyczne historji, którego kierownik wchodzi w skład Zarządu Oddziału, a Zarząd Sekcji stanowią kierownicy grup terenowych. W roku sprawozdawczym Sekcja zajmowała się zasadniczo 2-ma sprawami: Pierwszą sprawą było zagadnienie historji regjonalnej w nowem gimnazjum. Po omówieniu tego zagadnienia ze strony naukowej i metodycznej, Sekcja przystąpiła do wydania, w formie krótkich rozprawek, najważniejszych wiadomości z dziejów Śląska. Opracowany został już program wydawnictwa, dostosowany do poziomu II, III i IV kl. nowego gimnazjum i wydano dwie prace: K. Stańczyk „Śląsk przedmurzem Polski“ i K. Popiołek „Tragedja Śląska w czasie rewolucji husyckiej“, każda w nakładzie 2.000 egzemplarzy. Druga sprawa, to jest sprawa wycieczek, została omówiona ze strony metodycznej oraz przystąpiono do opracowania wykazu miejsc wycieczkowych na terenie wojew. Śląskiego. Przystąpiono również do opracowania zbiorów Muzeum Śląskiego w Katowicach z punktu widzenia możliwości ich wykorzystania przy nauczaniu historji w nowem gimnazjum. Pod względem naukowym Sekcja zajmuje się głównie zagadnieniami sztuki, pragnąc pogłębić ich znajomość wśród członków, zwłaszcza o ile chodzi o sztukę ludową Śląska. Pod względem gospodarki finansowej Sekcja posiada swój własny rachunek w obrębie gospodarki Oddziału.

4. Oddział P. T. H. w Kielcach. Zarząd Oddziału zorganizował 3 zebrania naukowe, na których wygłoszone zostały następujące referaty: 28. V. 1935. J. Garbacik „Stosunek Polski do Watykanu na przełomie XVI i XVII wieku“. 24. IX. 1935 r. L. Feliks-Gliksman „Sprawozdanie ze Zjazdu Historyków Polskich w Wilnie“. 5. II. 1936 r. J. Pazdur „Źródła do historji regjonu Świętokrzyskiego w archiwach warszawskich“. Ponadto Oddział nabył 70 tomów do bibljoteki historji regjonalnej, przygotowano część artykułów do podręczników historji regjonalnej oraz opracowano plan uczczenia pamięci hetmana Czarnieckiego z okazji zamierzonego odsłonięcia jego pomnika w Czarncy.

5. Oddział P. T. H. w Krakowie. Działalność Oddziału polegała, podobnie jak w latach poprzednich, przedewszystkiem na urządzaniu posiedzeń naukowych. Ogółem odbyło się 18 posiedzeń, na których wygłoszono 25 referatów. Plenum Oddziału odbyło następujące 13 posiedzeń: 13. IV. 1935 Dyr. Fr. Papée „Nieudana krucjata w r. 1500“. 15. VI. 1935 Mjr. A. Hniłko „Przyczynki do zagadnienia liczby i siły

wojska polskiego w XVII w.". 10. XI. 1935 Uroczyste posiedzenie ku czci Wacława Sobieskiego: 1) Rektor S. Kutrzeba Zagajenie, 2) Prof. O. Halecki „Twórczość naukowa W. Sobieskiego". 14. XI. 1935 Uroczyste posiedzenie ku czci Michała Bobrzyńskiego i Szymona Askenazego: 1) Rektor S. Kutrzeba Słowo wstępne, 2) Rektor S. Estreicher „Michał Bobrzyński", 3) Gen. M. Kukiel „Szymon Askenazy". W czasie od 17. XI. do 15. XII. 1935 r. odbył się cykl odczytów publicznych na temat: „Dzieje polskiej świadomości narodowej". 17. XI. 1935 Rektor S. Kutrzeba „Istota narodowości", prof. K. Dobrowolski „Świadomość narodowa w średniowiecznej Polsce". 26. XI. 1935 prof. S. Kot „Doba Odrodzenia". 1. XII. 1935. prof. Wł. Konopczyński „Sarmatyzm i Oświecenie". 8. XII. 1935. prof. M. Handelsman „Od rozbiorów do powstania styczniowego". 15. XII. 1935. Prez. J. Kucharzewski „Czasy najnowsze". 18. I. 1936. Dr. M. Niwiński „Kazimierz Wielki a biskup Bodzanta". 28. II. 1936. Dr. W. Knapowska „W setną rocznicę okupacji Krakowa". 21. III. 1936. Dyr. K. Piotrowicz „Rola husytyzmu w dziejach Śląska". 28. III. 1936. Doc. K. Piwarski „Początki stosunków Augusta II z Kurją Rzymską".

Sekcja Krytyczna odbyła następujące 3 posiedzenia: 30. XI. 1935. Prof. R. Grodecki „Ocena prac J. Krzyżanowskiego o prawie górniczem w średniowiecznej Polsce", Doc. J. Feldman „Uwagi o książce St. Leger'a i Sagnac'a: Louis XIV". 15. XII. 1935. Dyskusja nad dziełem zbiorowem „Etienne Batory". Dyskusję zagaił prof. Wł. Konopczyński. 31. III. 1936. Prof. Wł. Konopczyński „Rozbiór pracy J. Feldmana „Vergennes wobec Polski 1774—1787". Gen. M. Kukiel „O pamiętnikach Caulaincourt'a".

Sekcja Dydaktyczna odbyła dwa posiedzenia: 11. V. 1935. 1) dr. K. Buczek „Zagadnienie regjonalizmu w nauczaniu", 2) prof. A. Kłodziński „Dwa typy podręcznika historji na I kl. gimnazjalną". 29. II. 1936. Prof. R. Grodecki, doc. H. Barycz, doc. J. Feldman „Naukowa ocena II i III tomu „Podręcznika do nauczania historji" W. Moszczeńskiej i H. Mrozowskiej.

6. Oddział P. T. H. w Lublinie. Zarząd Oddziału zorganizował 4 posiedzenia, na których zostały wygłoszone następujące referaty: 15. XI. 1935. Prof. L. Białkowski „Wrażenia ze Zjazdu Wileńskiego", Dr. Wł. Adamczyk „Gospodarka finansowa m. Lublina w XVI w.". 7. II. 1936. Prof. L. Białkowski „Wykopaliska przedhistoryczne na ziemiach polskich i ich wpływ na zmianę poglądów historycznych". 28. II. 1936. J. Sadownik „Przyjęcie do prawa miejskiego w Lublinie w XVII w.". 17. IV. 1936. Dr. Wł. Adamczyk „Ceny w Warszawie w XVI i XVII w.".

Sekcja Dydaktyczna odbyła jedno posiedzenie dn. 5. X. 1935. z referatem Dr. J. Dobrzańskiego „Sprawozdanie z obrad Sekcji Nauczania Historji na VI Zjeździe Historyków Polskich w Wilnie".

7. Oddział P. T. H. we Lwowie. Prace Oddziału toczyły się normalnym torem. Mimo trudnej sytuacji finansowej Oddział nie zaprzestał działalności na żadnym odcinku, prowadząc nadal intensywną działalność odczytową i sprawozdawczą oraz wydawniczą, wydając dwa zeszyty Ziemi Czerwieńskiej w rozmiarach około 20 arku. Posiedzeń naukowych odbyło się 14, na których zostało wygłoszonych 17 referatów, wywołujących przeważnie ożywioną dyskusję, przy średniej frekwencji 38 obecnych. Na posiedzeniach zostały wygłoszone następujące referaty: 24. V. 1935. Prof. St. Zakrzewski „Przemówienie ku czci ś. p. Marszałka Piłsudskiego"; Prof. Fr. Bujak „Stosunki polsko-niemieckie na tle książki Lücka: „Deutsche Aufbaukräfte in d. Entwicklung Polens". 21. VI. 1935. Dr. W. Ziembicki „Dzisiejszy pogląd na chorobę Batorego i na jej związek z psychiką króla w ostatnich latach życia". 11. X. 1935. Sprawozdanie ze Zjazdu Wileńskiego: Prof. Zakrzewski Zagajenie, referowali: Fr. Bujak, K. Hartleb, K. Koranyi, E. Maleczyńska, F. Pohorecki. 25. X. 1935. Ks. Prof. Umiński „Wpływy polskich stosunków kościelnych na Niemcy w średnich wiekach". 8. XI. 1935. Dr. E. Maleczyńska „Nauka historji w przyszłem liceum". 29. XI. 1935. Mgr. K. Lewicki „Akademicy Lwowscy w powstaniu listopadowem". 13. XII. 1935. Prof. St. Zakrzewski „Na marginesie podań o Popielu i Piaście". 10. I. 1936. Dr. J. Adamus „Problem historji elekcyjności polskiej". 31. I. 1936. Dr. F. Pohorecki „Polski Słownik Biograficzny"; Doc. K. Tyszkowski „Księga jubileuszowa o Batorym". 14. II. 1936. Prof. K. Hartleb „Barbara Radziwiłłówna w świetle źródeł i najnowszej literatury". 28. II. 1936. Dr. W. Ziembicki 1) „O chorobie Barbary Radziwiłłówny", 2) „Fałszywa wersja o Jakóbie Sobieskim". 20. III. 1936. Zebranie żałobne ku czci ś. p. prof. Stanisława Zakrzewskiego, przemówienia wygłosili: Ks. Prof. J. Umiński, Prof. St. Łempicki, Prof. M. Gębarowicz. 3. IV. 1936. Doc. K. Koranyi „Rozwój świadomości narodowej na Zachodzie w średniowieczu". 24. IV. 1936. Dyr. E. Barwiński „Sprawy archiwalne w Czechosłowacji".

Sekcja Dydaktyczna. Praca Sekcji prowadzona była w ścisłem współdziałaniu z grupą metodyczną nauczycieli historji, zorganizowaną przez Kuratojum Lwowskie. Odbywano stale wspólne posiedzenia dyskusyjne i lekcje praktyczne. Zebrań tego rodzaju odbyło się 7, a to: 25. V. 1935. Referaty H. Pazyrowej i T. Urbańskiego na temat doświadczenia nad lekturą młodzieży w kl. I i II gimn. 28. IX. 1935.

Sprawozdanie z obrad Sekcji Dydaktycznej VI Zjazdu Historyków Polskich w Wilnie; E. Maleczyńska „Podręczniki historji na III kl. gimn.". 14. XI. 1935. Lekcje praktyczne prowadził Mgr. B. Kocowski w kl. II gimn., Dr. B. Stachoń w kl. III gimn. 6. XII. 1935. Prof. M. Gębarowicz „Sztuka gotycka w Polsce". 27. I. 1936. Dr. I. Porębska „Zagadnienia ustrojowe w kursie kl. III gimn."; Dr. I. E. Chrząszcz „Historja regjonalna i lokalna w gimnazjum nowego typu". 27. II. 1936. Prof. K. Hartleb „Jagiellonowie w dziejach kultury narodowej". Nadto odbyto jedno posiedzenie wspólnie z całym Oddziałem P. T. H., poświęcone zagadnieniu liceów i dwa posiedzenia wspólne z kołem nauczycieli historji szkół powszechnych, poświęcone sprawie egzaminu wstępnego do kl. I gimn. Frekwencja na zebraniach Sekcji wahała się od 50—80 osób. Zorganizowane przy Sekcji Koło praktykantów historji odbyło dotąd 3 zebrania, poświęcone bądź hospitowaniu lekcyj kierowników praktyk (29. II. 1936. lekcja prof. T. Urbańskiego, dn. 30. III. 1936. lekcja Dr. J. Kohnówny), bądź dyskusyjnym lekcjom praktykantów (23. IV. 1936. lekcja Z. Łukomskiej). Nadto wygłoszono na zebraniach Koła dwa referaty kierowników praktyk: 29. II. 1936. E. Maleczyńska „Rola nauczyciela historji w całości pracy szkolnej i kulturze środowiska", 23. IV. 1936. Dr. M. Tyrowicz „Organizacja pracy domowej ucznia w zakresie historji w kl. I gimn.". Poza organizacją posiedzeń Sekcja opracowała listę lektur dla szkół okręgu lwowskiego na kl. II gimn., która została przez Kuratorjum rozesłana, a obecnie przygotowuje analogiczną listę dla kl. III gimn. Nadto w dążeniu do realizacji postulatów, poruszonych na Zjeździe Wileńskim przez prof. Bujaka, Sekcja wystąpiła z inicjatywą do Oddziału o wniesienie do Rady Wydziału Humanistycznego UJK. we Lwowie odpowiedniego memorjału w sprawie utworzenia na Uniwersytecie Lwowskim specjalnych ćwiczeń dla kandydatów na nauczycieli, obejmujących dziedzinę prawa wraz z historją ustroju, ekonomją i historją gospodarczą, oraz historją sztuki.

8. Oddział P. T. H. w Łodzi. Praca Oddziału, podobnie jak w latach ubiegłych, szła w kilku kierunkach.

a) Działalność naukowa przejawiała się przedewszystkiem w organizowaniu posiedzeń naukowych, których odbyło się 8, z następującemi referatami: 28. IV. 1935. J. Kucharzewski „Bolesław Limanowski, jako szermierz niepodległości i historyk". 17. X. 1935. Z. Lorentz i H. Zaborowska „VI Zjazd Historyków Polskich w Wilnie — informacje i wrażenia". 21. XI. 1935. K. Tymieniecki „Ludność niewolna we wczesnej dobie piastowskiej". 22. XI. 1935. K. Tymieniecki „Miasta słowiańskie wczesnego średniowiecza — problem w świetle wykopalisk w Wolinie". 30. I. 1936. F. Friedman „Przemiany gospodarcze wśród żydów Królestwa Pol-

skiego 1815—1870 (ze szczególnem uwzględnieniem industrjalizacji)". 13. II. 1936. J. Warężak „Osadnictwo ziemi łowickiej". 5. III. 1936. Wł. Dzwonkowski „Szymon Askenazy". 27. III. 1936. Zd. Zmigryder-Konopka „Bój w lesie Teutoburskim — z dziejów legendy Arminjusza".

b) Komisja Bibljograficzna w składzie: Z. Hajkowski, J. Krasicka, G. Missalowa nadal gromadziła materjały bibljograficzne, obejmujące źródła i opracowania do dziejów ziemi województwa łódzkiego.

c) Bibljoteka Oddziału jest w stadjum organizacji, liczy obecnie około 250 tomów, z których 100 tomów przybyło w okresie sprawozdawczym. Postanowiono stworzyć dział regjonalny, obecnie już druki o charakterze regjonalnym obejmują 95 pozycyj. Opracowano inwentarz i katalogi.

d) Sprawy archiwalne: a) Ukończone zostały przygotowania do kursu archiwalnego dla pracowników państwowych, samorządowych i gmin wyznaniowych. Kurs odbędzie się w jesieni b. r. b) Zarząd m. Łodzi przekazał Zarządowi Oddziału przeprowadzenie kwerend archiwalnych, dotyczących dziejów miasta, wyznaczając odpowiednią na ten cel kwotę. Nad kwerendą czuwać będzie komisja w składzie: Prezes Z. Lorentz, L. Waszkiewicz, J. Warężak. e) Zarząd Oddziału uczestniczy nadal w pracach Komitetu Obywatelskiego ratowania Kolegjaty w Tumie pod Łęczycą. Monografja Tumu w opracowaniu Dr. M. Walickiego jest już na ukończeniu. f) Komitet organizujący badania antropogeograficzne, powołany do życia z inicjatywy Zarządu Oddziału, czuwa nad pracami Dr. J. Dylika, które dobiegają końca. g) Działalność wydawnicza. Przygotowanie prac, przeznaczonych do nowego Rocznika Oddziału, który ukaże się w bieżącym roku kalendarzowym, dobiega końca.

Sekcja Dydaktyczna. Sekcja zorganizowała następujące zebrania odczytowe: 14. XI. 1935. J. Krasicka „Sprawy dydaktyczne na VI Zjeździe Historyków w Wilnie"; I. Roliński „Humanistyka w „wytycznych" programu licealnego". 5. XII. 1935. J. Manugiewicz „Miejskie Muzeum Etnograficzne w Łodzi" w Łodzi — dzieje rozwoju i stan obecny". Po odczycie zwiedzenie Muzeum i dyskusja. 20. II. 1936. M. Minich „Muzeum Historji i Sztuki im. Bartoszewiczów w Łodzi i plan jego organizacji". Po odczycie zwiedzenie Muzeum i dyskusja. 12. III. 1936. A. M. Wodziński „Nauczanie historji w Trzeciej Rzeszy". W porozumieniu ze Stowarzyszeniem Dyrektorów Szkół Prywatnych i Samorządowych w Łodzi odbyło się zwiedzanie Łodzi, celem zapoznania uczestników konferencji z historycznym jej rozwojem. Wycieczkę poprzedziły referaty: J. Jurczyńskiego — geograficzny, Z. Lorentza — historyczny.

9. O d d z i a ł P. T. H. w P o z n a n i u. Wzorem lat poprzednich Zarząd Oddziału położył nacisk na organizację zebrań referatowych, których odbyło się 19. Na zebraniach, przy frekwencji przeciętnej 13 osób, zostało wygłoszonych 22 referaty: 1. V. 1935. Prof. A. M. S k a ł k o w s k i „Archiwum Wybickiego“; Prof. K. T y m i e n i e c k i „Sprowadzenie Krzyżaków w świetle najnowszej literatury niemieckiej“. 15. V. 1935. Doc. A. W o j t k o w s k i „Ks. Wawrzyniak a sprawa powrotu Jezuitów do Rzeszy Niemieckiej“; Mgr. W. Jakóbczyk „Maksymiljan Jackowski przed objęciem Patronatu“. 5. VI. 1935. Dr. S. B o d n i a k „W przeddzień Unji Lubelskiej 1569 r.“; Dr. A. W a l a w e n d e r „Ogólny pogląd na przebieg wojen i ich skutki w XV i XVI wieku“. 19. VI. 1935. Doc. L. K o c z y „Dokument Dagome iudex a kwestja granic Polski w X wieku“. 2. X. 1935. Prof. K. T y m i e n i e c k i „Wpływ feodalizmu w Polsce i na Litwie. Uwagi do dyskusji na VI Zjeździe Historyków Polskich w Wilnie. 16. X. 1935. Prof. Z. W o j c i e c h o w s k i „Studjum Oswalda Balzera o Kadłubku“. 30. X. 1935. Dr. A. N i e s i o ł o w s k i „Ideologja Pawła Włodkowica“. 13. XI. 1935. Prof. Br. D e m b i ń s k i „Anglja a Polska w dobie rozbiorów“. 20. XI. 1935. Mgr. J. K r a s o ń „Pierwotne uposażenie klasztoru Cystersów w Obrze“. 4. XII. 1935. Prof. Z. W o j c i e c h o w s k i „Mieszko I a powstanie Państwa Polskiego“. 18. XII. 1935. Prof. K. C h o d y n i c k i „O najnowszych badaniach z dziejów Unji w XVI w.“; Doc. A. W o j t k o w s k i „La flotte polonaise 1819“. 8. I. 1936. Prof. K. T y m i e n i e c k i „W sprawie biografji trzech Bolesławów“. 15. I. 1936. Prof. K. T y m i e n i e c k i „W sprawie biografji trzech Bolesławów“. 22. I. 1936. Prof. J. W i d a j e w i c z „Słowianie a Niemcy na przestrzeni wieków średnich“. 5. II. 1936. Mgr. W. J a k ó b c z y k „Początki organizacji kółek włościańskich w Wielkopolsce“. 19. II. 1936. Prof. Z. W o j c i e c h o w s k i „Tradycja na Pomorzu w latach 963—1186“. 3. III. 1936. Doc. K. G ó r s k i „Szlachta chełmińska wobec Zakonu“. 18. III. 1936. Dr. J. W i l l a u m e „Dwór saski wobec kampanji w 1809 r.“. 20. IV. 1936. Dr. J. S t a s z e w s k i „Zdobycie Tczewa w 1807 r.“.

S e k c j a D y d a k t y c z n a była w tym roku zupełnie nieczynna, głównie z powodu utworzenia w Poznaniu t. zw. Ogniska Metodycznego, skupiającego wszystkich nauczycieli historji.

10. O d d z i a ł P. T. H. w P r z e m y ś l u. Sprawozdania dotychczas nie nadesłano.

11. T o w a r z y s t w o M i ł o ś n i k ó w H i s t o r j i (O d d z i a ł P. T. H.) w W a r s z a w i e. W łonie T. M. H. istniało w roku sprawozdawczym 6 sekcyj, siódma — Historji Kościoła w Polsce — jest w stadjum organizacyjnem.

S e k c j a H i s t o r j i W a r s z a w y i M a z o w s z a. Dn. 11. XII. 1935 r. odbyło się Walne Zebranie Sekcji, na którem wybrano Zarząd Sekcji w składzie: Przewodniczący W. Tokarz, wiceprzewodniczący Kazimierz Konarski i F. Franaszek, sekretarze: A. Moraczewski i Z. Mann. Praca Sekcji szła w następujących kierunkach:

A) Sekcja odbyła 10 zebrań naukowych, na których wygłoszono następujące referaty: 8. IV. 1935. Płk. B. P a w ł o w s k i „Warszawa w 1809 roku"; 13. V. 1935. Dr. B. O l s z e w i c z „Dawne plany Warszawy"; 21. X. 1935. Mgr. J. W e g n e r „Szwedzi w Warszawie 1655—1657"; 18. X. 1935. Dyskusja nad przeniesiem stolicy z Krakowa do Warszawy, którą zagaili: prof. A r n o l d, prof. T o k a r z i doc. T o m k i e w i c z; 2. XII. 1935. Dr. St. B o r k o w s k i „Wydział Prawa i Administracji Szkoły Głównej Warszawskiej 1862—1869"; 11. XII. 1935. Dr. Z. S z m y d t o w a „Narcyza żmichowska w życiu Warszawy"; 27. I. 1936. Dr. A. S t e b e l s k i „Warszawa za czasów pruskich (stan badań i dezyderaty na przyszłość)"; 12. II. 1936. Prof. J. K r z y ż a n o w s k i „Cyganerja Warszawska"; 9. III. 1936. Mgr. W. K o r n a t o w s k i „Kryzys bankowy w Warszawie w roku 1793"; 23. III. 1936. Dr. St. H e r b s t „Warszawskie Cechy Rzemieślnicze" (przegląd dotychczasowych badań).

B) Sekcja urządziła 9 wycieczek: 26. V. 1935. do Natolina — prowadził Dr. M o r a c z e w s k i; 2. VI. 1935. do Zakroczyma — prowadził Dr. P r z e w a l s k i; 6. X. 1935. do gmachu Bibljoteki Załuskich — prowadzili Dr. M o r a c z e w s k i i inż. W o l m a r; 27. X. 1935. do gmachu dawnego Banku Polskiego— prowadzili Dr. M o r a c z e w s k i i inż. W o l m a r; 10. XI. 1935. do gmachu Koszar Mirowskich — prowadzili prof. T o k a r z i inż. W o l m a r; 19. I. 1936 do dawnego pałacu Mniszchów — prowadzili mgr. M a z u r a k ó w n a i inż. W o l m a r; 16. II. 1936. do Teatru Wielkiego — prowadzili red. B r u m e r i inż. W o l m a r; 8. III. 1936. na ulicę Miodową — prowadzili prof. T o k a r z, mgr. M a n n, mgr. D y g n a s i inż. W o l m a r; 15. III. 1936. do pałacu Krasińskich — prowadzili prof. T o k a r z i inż. W o l m a r.

C) W okresie sprawozdawczym wydano 24 tom Bibljoteki Historycznej im. Korzona, zawierający pracę mgr. J. W e g n e r a p. t. „Szwedzi w Warszawie 1655—1657".

D) Prowadzono pracę nad kontynuacją bibljografji Warszawy, zapoczątkowanej przez śp. M. Barucha.

E) Sekcja od listopada 1935 prowadzi własną rachunkowość i przyjmuje hospitantów, którzy tytułem zwrotu kosztów za otrzymywane zawiadomienia wpłacają zł. 10 rocznie. W charakterze hospitantów do Sekcji należy 10 osób.

S e k c j a A r c h i w a l n a. Dn. 22. V. 1935. wybrano władze Sekcji w następującym składzie: Przewodniczący dyr. W. Suchodolski, wiceprzewodniczący Dr. A. Bachulski, sekretarz

Dr. T. Manteuffel. Sekcja odbyła 4 zebrania naukowe: 22. V. 1935. Dyr. W. Łopaciński „Nieznany zespół archiwalny XVIII w."; 22. I. 1936. Dr. A. Bachulski „Nauka o aktach, na marginesie książki H. O. Meisnera"; 19. II. 1935. Komunikat dyr. W. Suchodolskiego „Estońska ustawa archiwalna" i referat Dr. R. Przelaskowskiego „W sprawie instrukcji o inwentaryzacji archiwaljów nowożytnych"; 29. III. 1936. Dr. A. Moraczewski „Akta Szkoły Górskiego w Warszawie i ich znaczenie dla dziejów kultury i szkolnictwa w latach 1877—1934". Ponadto Sekcja opublikowała w cyklu „Wydawnictw Kursów Archiwalnych" cztery broszury: Moraczewski A. „Szycie akt. Wskazówki praktyczne", Siewierski W. „Rejestracja spraw i obieg aktów w urzędach", Przelaskowski R. „Program prac wewnętrznych w archiwach nowożytnych", Stosyk St. „Przepisy o przechowaniu akt". Każda z tych broszur została wydana w nakładzie 1.000 egzemplarzy.

Sekcja Historji Gospodarczej i Społecznej. Dn. 25. IV. 1935 Walne Zebranie Sekcji wybrało Zarząd w składzie: Przewodnicząca prof. N. Gąsiorowska, wiceprzewodniczący prof. St. Arnold i prof. St. Czarnowski, sekretarze Dr. N. Assorodobraj, Dr. E. Boss, Dr. Z. Kormanowa. Posiedzeń Sekcji, z frekwencją przeciętnie 30 osób, odbyło się 5, na których wygłoszono następujące referaty: 25. IV. 1935. doc. Zdz. Żmigryder-Konopka „Zagadnienia powstania własności indywidualnej w Rzymie epoki antycznej"; 29. V. 1935. Dr. A. Bachulski „Źródła do dziejów społeczno-gospodarczych w Archiwum Skarbowem"; 29. XI. 1935. prof. M. Handelsman „Henri Pirenne"; 15. I. 1936. red. L. Wasilewski „Z dziejów Proletarjatu", Dr. Z. Kormanowa „Odezwy Proletarjatu"; 5. II. 1936. Dr. N. Assorodobraj „Ludzie luźni i stosunek do nich w Polsce XVIII w.". Referaty wywołały ożywioną dyskusję. Sekcja pozostawała w stałym i bezpośrednim kontakcie w pracy z Komisją historji ruchów społecznych nowoczesnych.

Sekcja Historji Europy Wschodniej. Przewodniczącym Sekcji był prof. O. Halecki, sekretarzami doc. Wł. Tomkiewicz i doc. J. Pajewski. W roku sprawozdawczym Sekcja odbyła 5 posiedzeń, na których wygłoszono następujące referaty: 10. VI. 1935. proc. O. Halecki „O sprawach Europy Wschodniej w Archiwum XX. Burgundzkich" i „O stosunkach polsko-litewskich w dobie Krewe w świetle kroniki padewskiej"; 3. XII. 1935. Dr. J. Jasnowski „Mikołaj Radziwiłł Czarny"; 13. II. 1936. Dr. K. Zakrzewski „U źródeł schizmy"; 26. III. 1936. Dr. M. Handelsman „Słowianofile rosyjscy lat czterdziestych".

Sekcja Studjów Historyczno - Krytycznych. Zarząd Sekcji stanowili: Przewodniczący Dr. Janusz

Woliński, wiceprzewodnicząca Dr. J. Karwasińska, sekretarz doc. Janusz Pajewski. Sekcja zorganizowała 8 posiedzeń, na których wygłoszono referaty następujące: 1. V. 1935. Dr. St. Kuczyński „Sine Wody"; 22. V. 1935. Dr. St. Herbst omówił książkę Dr. Tarnawskiego „Działalność gospodarcza Jana Zamoyskiego"; 13. XI. 1935. doc. J. Pajewski „Czasy Henryka Walezego i Stefana Batorego w historjografji ostatniego dwudziestolecia"; 23. XI. 1935. Dr. St. Herbst „Nowsza literatura historyczna za czasów Zygmunta III"; 18. XII. 1935 doc. Wł. Tomkiewicz „Panowanie Władysława IV i Jana Kazimierza w historjografji ostatniego dwudziestolecia"; 29. I. 1936. Dr. St. Sidorowicz „Polska a wojna sukcesyjna bawarska"; 26. II. 1936. Dr. J. Woliński „Czasy Michała Korybuta i Jana III w historjografji ostatniego dwudziestolecia"; 18. III. 1936. Dr. St. Sidorowicz „Czasy saskie w świetle literatury historycznej ostatniego dwudziestolecia".

Sekcja Dydaktyczna. Zarząd Sekcji został wybrany dn. 9. XII. 1935 w następującym składzie: Przewodnicząca Dr. Marja Kuźmińska, wiceprzewodniczący Dr. Anna Mińkowska i Dr. Tadeusz Bornholtz, skarbniczka Dr. Stanisława Michałowiczowa, sekretarka Janina Mally. Do Komisji Dydaktycznej P. T. H. wybrano Dr. Wandę Moszczeńską i Dr. Halinę Mrozowską. Sekcja postanowiła: kontynuować pracę w Komisji Dydaktycznej P. T. H., podsekcji regjonalnej i społecznej, współpracować z Muzeum Narodowem w Warszawie w ułożeniu planu wycieczek i lekcyj historycznych, związanych ze zbiorami muzealnemi, prowadzić zebrania dyskusyjne i powołać Komitet Wydawniczy. Podsekcja Regjonalna pod przewodnictwem prof. St. Arnolda opracowuje plan Warszawy do użytku szkolnego, uwzględniający rozwój Warszawy do r. 1916 i zabytki architektoniczne. Uzupełnieniem planu będzie przewodnik po Warszawie, zawierający krótką historję miasta i opis zabytków architektonicznych. Podsekcja zorganizowała wycieczki: 9. II. 1936. do kościoła Wizytek, 1. III. 1936. na Stare Miasto. Frekwencja na wycieczkach wynosiła od 12—18 osób. Podsekcja współpracy z Muzeum Narodowem pod przewodnictwem S. Posseltówny ma na celu opracowanie wycieczek historycznych młodzieży szkolnej do Muzeum, oraz pomoc w wydaniu przez Muzeum przewodników po Muzeum Narodowem. Podsekcja społeczna pod przewodnictwem Dr. Koelichenówny pracuje w porozumieniu z Patronatem nad więźniami i Białym Krzyżem. Wygłoszono 8 odczytów dla więźniów i 4 odczyty dla żołnierzy garnizonu warszawskiego. Na zebraniach dyskusyjnych, zorganizowanych przez Sekcję, wygłoszono następujące referaty: 10. X. 1935. doc. H. Pohoska „Wytyczne programu historji w liceach"; 22. XI. 1935. prof. St. Czarnowski „Dawność a teraźniejszość w kulturze"; 23. I. 1936. Zebranie dyskusyjne poświęcone „Wydawnictwu źródeł dla nauczania historji War-

szawy“ i wydawnictwom monograficznym. Dyskusję zagaili prof. Arnoldi Dr. Moszczeńska; 20. II. 1936. omawiano sprawę „Wiadomości Historyczno-Dydaktycznych“.

12. Oddział P. T. H. w Wilnie. Zarząd Oddziału zorganizował 7 posiedzeń, na których zostały wygłoszone następujące referaty: 11. V. 1935. K. Tyszkowski „Wyprawa Sahajdacznego na Moskwę 1618 r.“. 4. XI. 1935. J. Adamus „Jan Bobrzyński“. 25. XI. 1935. S. Wysłouch „Czynniki rozkładowe w organizacji komunikacyjnej w miastach W. Ks. Lit. do połowy XVI w.“. 10. XII. 1935. B. Zwolski „Sprawa zboru kalwińskiego w Wilnie w r. 1639 i 1640“. 20. I. 1936. L. Żytkowicz „Rządy Repnina na Litwie 1794—96“. 17. II. 1936 r. J. Romanowski „Jagiełło w świetle najnowszej literatury litewskiej“. 23. III. 1936ł St. Rosiak „Misjonarze wileńscy w kolonjach saratowskich w pierwszej połowie XIX w.“.

Wydawnictwa Polskiego Towarzystwa Historycznego:

1. Kwartalnik Historyczny, Rocznik XLIX za 1935, str. XIII+VI+774. Zawiera 3 rozprawy, 8 artykułów i referatów, 3 miscellanea, 5 nekrologów, 98 recenzyj i sprawozdań, 121 zapisek informacyjnych, kronikę naukową, 2 polemiki, sprawy Towarzystwa, kronikę VI Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Wilnie, spis książek i czasopism nadesłanych do redakcji. Współpracowników było 70.

2. Wiadomości Historyczno-Dydaktyczne. Rocznik III za 1935, str. IV+148. Zawiera 10 rozpraw, 3 odczyty w materjałach, 12 recenzyj i sprawozdań, zapiski bibljograficzne, kronikę. Współpracowników było 25.

3. Finkel L.: Bibljografja Historji Polskiej, wydanie II, przejrzał i uzupełnił Dr. Karol Maleczyński. Tom I, zeszyt 3, od str. 321—480 (poz. 8103—11543), zawiera c. d. Dokumentów i Kroniki do połowy XVII wieku.

4. Pamiętnik VI. Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Wilnie 17—20 września 1935 r.

Tom I. Referaty. Str. XV+575. Referatów 62, a to Sekcja I. Historja polityczna 20, Sekcja II. Historja prawa 8, Sekcja III. Historja gospodarcza 6, Sekcja IV. Historja kultury 10, Sekcja V. Historja wojskowości 3, Sekcja VI. Nauki pomocnicze 6, Sekcja VII. Historja starożytna 6, Sekcja VIII. Nauczanie historji 3.

Tom II. Protokoły. Str. XX+484. W tem protokoły obrad plenarnych i sekcyjnych oraz 12 referatów dodatkowych, pozatem dodatki i opis wystawy bibljotecznej M. Brensztejna.

Wydawnictwa Oddziałów P. T. H.:

1. Oddział Lwowski: „Ziemia Czerwieńska“. Rocznik I, zeszyt 1—2, str. 309. Zawiera 9 rozpraw, 4 artykuły, 2 materjały, przegląd literatury do dziejów Ziemi Czerwień-

skiej, kronikę życia naukowego i referat o opiece nad zabytkami sztuki i kultury na obszarze Małopolski Wschodniej w latach 1931—1934.

2. Oddział Śląski: K. Stańczyk: „Śląsk przedmurzem Polski"; K. Popiołek: „Tragedja Śląska w czasie rewolucji husyckiej". Wydawnictwa Sekcji Dydaktycznej Oddziału Śląskiego.

3. Towarzystwo Miłośników Historji (Oddział P. T. H.) w Warszawie: „Przegląd Historyczny" Serji drugiej, tom trzynasty, zeszyt 1-szy (ogólnego zbioru tom XXXIII), str. 366, zawiera rozpraw 5, referat 1, materjałów 5 oraz wspomnień 6. Jan Wegner — „Szwedzi w Warszawie 1655—1657". (Bibljoteka im. T. Korzona). Sekcja Archiwalna opublikowała w „Wydawnictwie Kursów Archiwalnych" 4 broszury w nakładzie 1000 egzemplarzy: A. Moraczewski „Szycie akt. Wskazówki praktyczne"; W. Siewierski „Rejestracja spraw i obieg aktów w urzędach"; Przelaskowski R. „Program prac wewnętrznych w archiwach nowożytnych"; St. Stosyk „Przepisy o przechowaniu akt".

Ruch członków za rok administracyjny 1935/36.

Zmarli: Członkowie honorowi: Askenazy Szymon, Bobrzyński Michał.

Członkowie zwyczajni: Adamowicz Józef, Anusz Antoni, Burmistrz Józef, Donnersberg Józef, Gomulińska Marja, Kaczyńska Zofja, Kozicki Władysław, Kozłowski Władysław M., Mansuy Abel, Strzelecki Adam, Szczanowski Jan, Wańczura Alojzy, Zakrzewski Stanisław, Żurowski Józef.

Z końcem roku 1934/35 było członków 1287. W ciągu roku administracyjnego zmarło 16, ubyło 167, a przybyło 68.

Obecnie Polskie Towarzystwo Historyczne liczy członków honorowych 12, członków zwyczajnych 1160 — razem 1172.

Członkowie w Oddziałach Towarzystwa w roku administracyjnym w 1935/36:

	Honorowi	Zwyczajni	Razem
1. Brześć n/B.	—	27	27
2. Grodno	—	28	28
3. Katowice	—	51	51
4. Kielce	—	21	21
5. Kraków	2	92	94
6. Lublin	—	35	35
7. Lwów	2	166	168
8. Łódź	—	93	93
9. Poznań	1	50	51
10. Przemyśl	—	22	22
11. Warszawa	1	298	299
12. Wilno	—	32	32
13. Inne miejscowości	6	245	251
Razem	12	1160	1172

SPRAWOZDANIE SKARBNIKA

Zarządu Głównego P. T. H. z działalności za rok budżetowy od 1 kwietnia 1935 do 31 marca 1936.

W ubiegłym roku praca Administracji była bardzo intenzywna głównie z powodu VI Pow. Zjazdu Historyków Polskich w Wilnie. Odkładany z powodu wyborów do Sejmu termin Zjazdu pociągał za sobą konieczność powiadamiania kilkakrotnie o tem członków Zjazdu komunikatami. W niniejszem sprawozdaniu znajduje się szczegółowe zamknięcie kasowe Zjazdu obok uwzględnienia ogólnie wpływów i wydatków w zestawieniu kasowem Zarządu Głównego.

Również osobno zostało podane ostateczne zamknięcie kasowe VII Międzynarodowego Zjazdu Historyków w Warszawie w r. 1933.

W ciągu roku Administracja starała się dalej ustalić ewidencję członków w niektórych oddziałach P. T. H., z których Oddział w Tarnopolu przestał działać, a natomiast powstał nowy w Grodnie. Położenie gospodarcze kraju odbiło się także na ruchu członków tak, że ilość zmniejszyła się o blisko stu prócz zmarłych. Mimo to stan kasy Zarządu Głównego nie odczuł dotkliwie tego ubytku, jak to przedstawiają zestawienie wpływów Zarządu Głównego.

D o c h o d y Zarządu Głównego P. T. H. osiągnęły w tym roku wyższą kwotę aniżeli w roku ubiegłym mimo, iż zasiłek Minist. W. R. i O. P. zmniejszył się o 5.000 zł. Natomiast wpłynęła subwencja Minist. Spraw Zagranicznych na wydawnictwo: „Polska i jej sąsiedzi" w kwocie 10.000 zł.

W y d a t k i obejmowały dotychczasowe zwykłe pozycje i znacznie zmniejszyły się w porównaniu do sum preliminowanych, bo starano się nie uszczuplać zapasów kasowych Towarzystwa.

Szczegółowe sprawozdanie kasowe Zarządu Głównego oraz poszczególnych oddziałów P. T. H. przedstawia się w sposób następujący:

I. Sprawozdanie kasowe Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Historycznego za czas od 1 kwietnia 1935 do 31 marca 1936

DOCHODY

	Zł.	gr.	Zł.	gr.
1. Saldo z roku 1934/35			13.438	33
2. Wkładki członków za lata ubiegłe i rok bieżący			14.586	34
3. Prenumerata i sprzedaż wydawnictw P. T. H.			2.410	07
4. Zasiłek Ministerstwa W. R. i O. P. za rok budżetowy 1935/36			10.000	—
5. Subwencja Minist. Spraw Zzgranicznych na wydawnictwa: „Polska i jej sąsiedzi" .			10.000	—
6. Subwencje a) Zarządu m. Lwowa	500	—		
b) Miejskiej Kom. Kasy Oszcz.	1.000	—	1.500	—
7. Za zwroty odbitek			111	50
8. VI Zjazd Hist. Polskich w Wilnie:				
a) Wkładki członków	10.135	—		
b) Subwencja Min. W. R. i O. P.	15.000	—	25.135	—
9. Odsetki: a) w P. K. O.	16	81		
b) w M. K. K. Oszcz.	593	20	610	01
Razem . . .			77.791	25

CZŁONKOWIE KOMISJI REWIZYJNEJ:

Tadeusz Solski m. p. *Dr. Stefan Uhma* m. p.

WYDATKI

	Zł.	gr.	Zł.	gr.
1. Drukarnia Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie, za druk Kwartalnika Historycznego i Wiadomości Historyczno-Dydaktycznych za rok 1935 oraz za odbitki i inne druki administracyjne			12.745	52
2. Honorarja: a) redakcyjne	1.600	—		
b) autorskie	5.019	75	6.619	75
3. Sekretarjat Zarządu Głównego i wydatki Redakcyj			235	75
4. Administracja			2.920	10
5. Opłata pocztowa			1.583	16
6. Koszty posiedzeń Zarządu Głównego . . .			1.619	55
7. Sprawy Międzynarodowe			705	30
8. Wydatki nadzwyczajne			678	30
9. 15% dla Oddziałów			1.623	28
10. Dotychczasowe wydatki na wydawnictwo „Polska i jej sąsiedzi"			800	—
11. Zaliczka na Biblj. Finkla			1.357	68
12. Wydatki na Zjazd Historyków			21-637	75
13. Saldo na r. 1936/7:				
a) w gotówce	12.567	86		
b) Wydawnictwo „Polska i jej sąsiedzi" . .	9.200	—		
c) Zjazd Historyków	3.497	25	25.265	11
Razem . . .			77.791	25

We Lwowie, dnia 18 maja 1936

Tadeusz Urbański m. p.
Skarbnik P. T. H.

Bilans majątku Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Historycznego we Lwowie na dzień 31 marca 1936

STAN CZYNNY

		Zł.	gr.
1. **Gotówka:** w P. K. O. Warszawa	Zł. 1.686·49		
w M. K. K. O. Lwów	„ 23.193·—		
w kasie	„ 385·62	25.265	11
2. **Wydawnictwa**		16.000	—
3. **Ruchomości**		2 252	—
		43.517	11

CZŁONKOWIE KOMISJI REWIZYJNEJ:

Tadeusz Solski m. p. *Dr. Stefan Uhma* m. p.

STAN BIERNY

	Zł.	gr
1. **Fundusz umorzenia ruchomości**	1.126	—
2. **Majątek Zarządu Głównego P. T. H.**	42.391	11
	43.517	11

We Lwowie, dnia 14 maja 1935

Dr. E. Barwiński, m. p.
Urzędujący wiceprezes P. T. H.

Tadeusz Urbański m. p.
Skarbnik P. T. H.

II. Zestawienie kasowe

VII-go Międzynarodowego Kongresu Nauk Historycznych w Warszawie

zamknięte dnia 31 marca 1935.

Dochody:

1. Wkładki uczestników Kongresu		zł.	30.881·89
2. Subwencje rządowe:			
a) Ministerstwa W. R. i O. P.	zł. 85.900·—		
b) Ministerstwa Spraw Zagr.	„ 11.500·—	„	97.400·—
3. Sprzedaż wydawnictw i różne dochody . .		„	8.398·02
4. Procenty od funduszów w P. K. O.		„	1.285·89
Razem		zł.	137.965·80

Wydatki:

1. Wydawnictwa zjazdowe i druki	zł.	54.500·16
2. Organizacja Kongresu	„	34.466·86
3. Wystawy	„	5.303·74
4. Przyjęcia i wycieczki	„	20.521·87
5. Różne wydatki w okresie likwidacji . . .	„	706·62
6. Przekazano: *a)* na druk III tomu „La Pologne“ prof. Haleckiemu, *b)* na wydanie protokołów Kongresu Zarządowi głównemu P. T. H., *c)* na wydanie zeszytów zjazdowych redakcji „Bulletin d’ information des sciences historiques“, *d)* na honorarjum dyr. Siemieńskiego Wydz. Archiwów Państw. oraz *e)* na koszt wyjazdu delegata P. T. H. na zjazd Napoleoński	„	22.400·—
7. Przekazano na wydatki delegata P. T. H. do stos. międz.	„	66·55
Razem	zł.	137.965·80

Lwów—Warszawa, dnia 15 maja 1935.

Marceli Handelsman m. p.
Delegat P. T. H. do stos. międzyn.

Tadeusz Manteuffel, m. p.
Sekretarz Generalny Kongresu.

Stanisław Zakrzewski, m. p.
Prezes P. T. H.

Tadeusz Urbański, m. p.
Skarbnik P. T. H.

Uwaga: Sprawozdanie rachunkowe zamknięte na dzień 16 października 1933 sumą 134.430·15 zł., zostało przyjęte do wiadomości przez Ministerstwo W. R. i O. P. oraz zatwierdzone jego pismem z dnia 15 kwietnia 1935 Nr. IV. NS. 3604/35.

Z przyczyn niezależnych od Komitetu Organizacyjnego Kongresu i od Zarządu Głównego P. T. H. niniejsze zestawienie kasowe zostaje ogłoszone drukiem dopiero w roku bieżącym.

III. Sprawozdanie kasowe VI. Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Wilnie we wrześniu 1935.

Dochody:

1. Wkładki członków, uczestników i hospitantów	zł.	10.135·—
2. Subwencja Ministerstwa W. R. i O. P. . .	„	15.000·—
Razem	zł.	25.135·—

Wydatki:

1. Drukarnia Zakładu Ossolińskich za druk Pamiętnika VI Zjazdu Historyków T. I i II i za inne druki zjazdowe i komunikaty . . .	zł.	10.439·—
2. Honorarja autorskie i redaktorskie	„	1.289·—
3. Posiedzenia Stałej Delegacji Zjazdów Historyków Polskich	„	4.252·80
4. Organizacja Zjazdu i wydatki Komitetu Gospodarczego w Wilnie	„	3.704·20
5. Opłata pocztowa	„	1.074·70
6. Generalny Sekretarjat Zjazdu	„	878·05
7. Pozostałość kasowa	„	3.497·25
Razem	zł.	25·135·—

We Lwowie dnia 18 maja 1936.

Dr. Eugenjusz Barwiński m. p.
Urzędujący wiceprezes P. T. H.

Tadeusz Urbański m. p.
Skarbnik P. T. H.

Członkowie Komisji Rewizyjnej:

Dr. Stefan Uhma m. p.

Tadeusz Solski m. p.

Uwaga: Z pozostałości kasowej pokryte będą wydatki związane z ekspedycją drugiego tomu Pamiętnika Zjazdu, który już się okazał drukiem.

IV.

Zestawienia kasowe Oddziałów Polskiego Towarzystwa Historycznego.

I. Oddział P. T. H. w Brześciu n/B.

Dochody:

1. Pozostałość kasowa z r. 1934/5	zł.	3·95
2. Wkładki członków	„	128·—
3. Subwencja Kuratorjum O. S. B.	„	100·—
Razem	zł.	231·95

Wydatki:

1. Przekazano Zarządowi Głównemu we Lwowie	zł.	70.55
2. Wydatki kancelaryjne	„	38·95
3. Zwrot pożyczki	„	32·27
4. Saldo na rok 1936/37	„	90·18
Razem	zł.	231·95

Brześć n/B. dnia 30 kwietnia 1936.

Franciszek Guściora m. p.
Skarbnik Oddziału P. T. H.

II. Oddział P. T. H. w Grodnie.

Dochody:

1. Wkładki członków . . . . , .	zł.	220·—
Razem	zł.	220·—

Wydatki:

1. Przekazano Zarządowi Głównemu we Lwowie	zł.	190·—
2. Saldo na rok 1936/7	„	30·—
Razem	zł.	220.—

Grodno, 30 kwietnia 1936.

Furgalski Teodor m. p.
Prezes Oddziału P. T. H.

Wiktorja Czapow m. p.
Skarbnik Oddziału P. T. H.

III. Oddział P. T. H. w Katowicach.

Dochody:

1.	Pozostałość z r. poprzedniego	zł.	189·06
2.	Składki członków	„	425·—
3.	Rachunek Sekcji Dydaktycznej	„	1086·27
4.	Odsetki P. K. O. za r. 1935	„	1·21
	Razem	zł.	1701·54

Wydatki:

1.	Przekazano Zarządowi Głównemu we Lwowie	zł.	216·75
2.	Rachunek Sekcji Dydakt.	„	807·91
3.	Koszta podróży delegata do Lwowa	„	59·80
4.	Wydatki administr. sekretarza	„	19·50
5.	Należytość manipulacyjna i za druki w P. K. O.	„	5·55
6.	Saldo na rok 1936/7	„	592·03
	Razem	zł.	1701·54

Katowice, dnia 10 kwietnia 1936.

K. Stańczyk m. p.
Skarbnik Oddziału P. T. H.

IV. Oddział P. T. H. w Krakowie.

Dochody:

1.	Saldo z roku 1934/35	zł.	1.408·35
2.	Wkładki członków	„	1.620·—
3.	Sprzedaż „Prac Oddziału“	„	129·60
	Razem	zł.	3.157·95

Wydatki:

1.	Przekazano Zarządowi Głównemu we Lwowie	zł.	1.700·65
2.	Drukarni za druk „Prac“	„	551·—
3.	Delegacje	„	310·—
4.	Koszty kancelaryjne	„	26·55
5.	Woźny	„	194.75
6.	Saldo na rok 1936/37	„	375·—
	Razem	zł.	3.157.95

Kraków, dnia 31 marca 1936.

Członkowie Komisji Rewizyjnej:

Kuntze Edward m. p.
Dr. Józef Muczkowski m. p.

Dr. Karol Piotrowicz m. p.
Skarbnik Oddziału P. T. H.

V. Oddział P. T. H. w Lublinie:

Dochody:

1.	Saldo z roku ubiegłego	zł.	36·15
2.	Poprzedni skarbnik przekazał gotówką . .	„	31·25
3.	Wkładki członków	„	425·—
	Razem	zł.	492·40

Wydatki:

1.	Przekazano Zarządowi Głównemu we Lwowie	zł.	361·25
2.	Zbieranie składek i doręczanie Kwartalnika .	„	40·90
3.	Sekretarjat i porta	„	7.25
4.	Saldo na rok 1936/37	„	83·—
	Razem	zł.	492·40

Lublin dnia 14 kwietnia 1936.

Członkowie Komisji Rewizyjnej:

Dr. Ludwik Kamykowski m. p.
Józef Mazurkiewicz m. p.

Aleksander Kossowski m. p.
Skarbnik Oddziału P. T. H.

VI. Oddział P. T. H. we Lwowie.

Dochody:

1.	Saldo z roku ubiegłego	zł.	4.533·79
2.	Wkładki członków	„	3.301·45
3.	Subwencja M. K. K. O.	„	1.000·—
4.	Subwencja Tow. Bad. Hist. Obrony Lwowa	„	80·—
5.	15% z subwencji Zarządu m. Lwowa dla Zarządu Główn.	„	100·—
6.	Prenumerata „Ziemi Czerwieńskiej“ . . .	„	301·80
7.	Odsetki od kapitału	„	194·26
	Razem . . .	zł.	9.511·30

Wydatki:

1.	Przekazano Zarządowi Głównemu we Lwowie	zł.	2.519·85
2.	Wydatki administracyjne	„	54·37
3.	Wydatki Sekcji Dydaktycznej	„	7·30
4.	Koszta zbierania wkładek	„	262·88
5.	Organizacja odczytów	„	91·35
6.	Koszta wydawnictwa „Ziemi Czerw.“ . . .	„	3.388·50
7.	Przekazano Komisji dla pomocy młodz. U. J. K. zamiast wieńca na trumnę śp. Prof. Zakrzewskiego	„	100·00
8.	Saldo na rok 1936/37	„	3.087·05
	Razem . . .	zł.	9.511·30

We Lwowie, dnia 31 marca 1936.

Członkowie Komisji Rewizyjnej:

Tadeusz Mańkowski m. p.
Zygmunt Zygmuntowicz m. p.

Dr. Bronisław Włodarski m. p.
Skarbnik Oddziału P. T. H.

VII. Oddział P. T. H. w Łodzi.

Dochody:

1.	Saldo z dnia 31 marca 1935 roku	zł.	2.290·18
2.	Wkładki członków	„	1.765·—
3.	Subwencje	„	4.820·—
4.	Sprzedaż wydawnictw	„	668·88
5.	Odsetki w P. K. O.	„	6·92
	Razem . . .	zł.	9.550·98

Wydatki:

1.	Przekazano Zarządowi Głównemu we Lwowie	zł.	1.072·50
2.	Organizacja posiedzeń naukowych	„	402·—
3.	Kurs archiwalny — prace przygotowawcze .	„	265·50
4.	Wydatki reprezentacyjne	„	98·25
5.	Administracja, Sekretarjat, ekspedycja . . .	„	404·80
6.	Odstąpione przez firmę S. Seifelt wydawnictwa Oddziału	„	92·—
7.	Bibljoteka	„	153·93
8.	Saldo na dzień 1 kwietnia 1936 r.	„	7.062.—
	Razem . . .	zł.	9.550·98

Łódź, dnia 30 kwietnia 1936.

Zygmunt Lorentz m. p.
Prezes Oddziału P. T. H.

Helena Zaborowska m. p.
Skarbnik Oddziału P. T. H.

VIII. Oddział P. T. H. w Poznaniu.

Dochody:

1.	Saldo za rok 1934/35	zł.	16·68
2.	Składki z r. 1935/36	„	998.60
	Razem . . .	zł.	1.015·28

Wydatki:

1.	Przekazano Zarządowi Głównemu we Lwowie	zł.	839·06
2.	Zwrot długu Zarządowi Głównemu	„	1·—
3.	Administracja	„	171·93
4.	Saldo	„	3·29
	Razem . . .	zł.	1.015·28

Poznań, dnia 20 kwietnia 1936 r.

Janusz Staszewski m. p.
Skarbnik Oddziału P. T. H.

IX. Sprawozdanie kasowe Towarzystwa Miłośników Historji w Warszawie (działa jako Oddział P. T. H.).

Dochody:

1. Saldo z roku 1934/35		zł.	1.377·09
2. Wkładki członków		„	5.565·30
3. Dochody z kamienicy		„	12.481·10
4. Zaległości od lokatorów		„	555·—
5. Subwencje:			
a) Magistrat m. Warszawy	zł. 2.000·—		
b) Fundusz Kultury Narodow.	„ 681·—		
c) Dar	„ 140·—	„	2.821·—
6. Sprzedaż wydawnictw		„	435·20
7. Z rachunku Sekcji Dydaktycznej		„	120·—
8. Odsetki od kapitału i w P. K. O.		„	23·65
Razem		zł.	23.378·34

Wydatki:

1. Utrzymanie kamienicy i podatki	zł.	8.156·70
2. Przekazano Zarządowi Gł. P. T. H. we Lwowie	„	1.960·—
3. Druk wydawnictw	„	7.049·—
4. Administracja i koszty kancelaryjne	„	5.088·10
5. Saldo na rok 1936/37	„	1.124·54
Razem	zł.	23.378·34

Warszawa, dnia 2 maja 1936.

Członkowie Komisji Rewizyjnej:

Ks. Władysław Osiński m. p. *Kazimierz Stefański* m. p.

Leon Zygmunt Usarek m. p.
Skarbnik T. M. H.

Uwaga: Szczegółowe sprawozdanie kasowe umieszcza T. M. H. w Przeglądzie Historycznym.

X. Oddział P. T. H. w Wilnie

Dochody:

1. Saldo z roku 1934/35	zł.	165·65
2. Wkładki członków	„	400·—
Razem	zł.	565·65

Wydatki:

1. Przekazano Zarządowi Głównemu we Lwowie	zł.	340·—
2. Wydatki administracyjne	„	65·—
3. Saldo na rok 1936/37	„	160·65
Razem	zł.	565·65

Wilno, dnia 30 kwietnia 1936

Stefan Rosiak m. p.
Skarbnik Oddziału P. T. H.

Spis członków Polskiego Towarzystwa Historycznego z końcem roku 1935 oraz zapisanych na rok 1936.

a) Członkowie honorowi:

1.	Abraham Władysław, Lwów,	wybr.	czł.	hon.	14/6	1924
2.	Brückner Aleksander, Berlin,	„	„	„	14/6	1924
3.	Dembiński Bronisław, Poznań,	„	„	„	14/6	1924
4.	Papée Fryderyk, Kraków,	„	„	„	14/6	1924
5.	Bruchnalski Wilhelm, Lwów,	„	„	„	20/2	1925
6.	Ks. Fijałek Jan, Kraków,	„	„	„	22/6	1930
7.	Bidlo Jarosław, Praga,	„	„	„	28/11	1930
8.	Domanovszky Aleksander, Budapeszt,	„	„	„	28/11	1930
9.	Jorga Mikołaj, Bukareszt,	„	„	„	28/11	1930
10.	Koth Halvdan, Oslo,	„	„	„	28/11	1930
11.	Lukinich Emeryk, Budapeszt	„	„	„	28/11	1930
12.	Kochanowski Korwin Jan, Warszawa,	„	„	„	30/5	1934

b) Członkowie zwyczajni:

(Spis ułożony według alfabetycznego porządku miejsca zamieszkania).

1. Baranowicze: Brzeski Henryk.
2. Będzin: Bibljoteka Gimnazjum Męskiego Zgromadzenia Kupców.
3. Biała Podlaska: Gimnazjum Państw. Męskie im. J. I. Kraszewskiego.
4. Białokrynica: Drop-Wronowska Jadwiga.
5. Białystok: Bartoszewicz Bronisława, Białówna Z., Bibljoteka Publiczna Miejska, Gimnazjum Państwowe im. Anny z Sapiehów Jabłonowskiej, Goławski Michał, Ks. Hałko St., Koło Nauczycieli Historji Gimnazjum Z. Augusta, Tilleman Aron, Towarzystwo Miłośników Historji, Welger Chaim.
6. Bielany: Gimnazjum X. X. Marjanów.
7. Bielsk Podlaski: Badowski Stanisław, Gorgoniowa Wanda.
8. Bielsko: Gabzdyl Wiktor, Gimnazjum Państwowe, Gross Leon, Klęczar Franciszek, Parak Jan.
9. Bochnia: Gimnazjum Państwowe.
10. Borysław: Dudek Jan.
11. Brody: Gimnazjum Państwowe im. J. Korzeniowskiego.
12. Brześć nad Bugiem: Członkowie Oddziału P. T. H. w Brześciu n/B.: Bibljoteka Centralna Pedagogiczna, Guściora Franciszek, Landau Baruch, Lernerówna F., Lubojacki Józef, Mazur Stanisław, Tatomir Adam. Oddział P. T. H. w Brześciu liczy razem z zamiejscowymi 27 członków.
13. Brzeżany: Gimnazjum Państwowe.

14. B y d g o s z c z: Bibljoteka Miejska, Esman Tadeusz, Gimnazjum Miejskie im. M. Kopernika, Gimnazjum Miejskie Katolickie żeńskie, Gimnazjum Państwowe Klasyczne, Gimnazjum Państwowe im. Marszałka J. Piłsudskiego, Siemieńska Rita.
15. B o r e k F a ł ę c k i: Ks. Dąbrowski Stanisław.
16. B y t o m: Gimnazjum Polskie Prywatne.
17. C h e ł m L u b e l s k i: Gimnazjum Państwowe im. Stefana Czarnieckiego.
18. C h e ł m n o: Ćwikowski Witold, Gimnazjum Państwowe żeńskie, Korpus Kadetów Nr. 2.
19. C h e ł m ż a: Gimnazjum Państwowe Humanistyczne.
20. C h o d z i e ż: Gimnazjum im. św. Barbary.
21. C h o r z ó w: Czarnecki Augustyn, Jakubowski J., Juchnowicz Irena, Lenczowski Franciszek, żagan Artur, żmuda Fr.
22. C h y r ó w: Konwent OO. Jezuitów.
23. C i e s z y n: Gimnazjum Polskie im. A. Osuchowskiego, Łoskiewiczówna A., Popiołek Franciszek.
24. C z a r n k ó w: Kordyl Stanisław.
25. C z e r n i c h ó w: Jedliński Jerzy.
26. C z ę s t o c h o w a: Gimnazjum Państwowe im. Henryka Sienkiewicza, Gimnazjum Państwowe im. Juljusza Słowackiego, Gimnazjum Państwowe im. Romualda Traugutta, Gimnazjum żeńskie Stowarzyszenia Nauka i Praca, Goryczko Marja, Nowak Stanisław.
27. C z o r t k ó w: Gimnazjum Państwowe im. Juljusza Słowackiego, Kassian Józef.
28. Ć m i e l ó w: Łazarczyk Antoni.
29. D ą b r o w a G ó r n i c z a: Gimnazjum Państwowe im. Walerjana Łukasińskiego, Gimnazjum żeńskie im. Emilji Zawidzkiej.
30. D ę b i c a: Gimnazjum Państwowe im. Kr. Władysława Jagiełły.
31. D ę b l i n: Szwarc Franciszek.
32. D o b r o m i l: Zagajewski Zdzisław.
33. D r o h i c z y n: Martewicz Włodzimierz, Preferansów Włodzimierz.
34. D r o h o b y c z: Gimnazjum Prywatne im. Henryka Sienkiewicza.
35. D r o h o w y ż e: Korzeniowski Kazimierz.
36. D z i s n a: Dietrich Arem.
37. G d a ń s k: Dragan Marcin, Tarnawska Marja.
38. G d y n i a: Jeżowa Kazimiera.
39. G n i e z n o: Ks. Formanowicz Leon, Gimnazjum Państwowe im. Bolesława Chrobrego.
40. G o s t y ń S t a r y: Krotoski Kazimierz.
41. G r o d n o: Członkowie Oddziału P. T. H. w Grodnie: Bajdzińska Ludmiła, Bibljoteka Pedagogiczna Państwowa, Bi-

bljoteka Publiczna Miejska, Choynowski Piotr, Czetwertyński ks. Konstanty jn., Furgalski Teodor, Giedroyć Kazimierz, Gimnazjum Państwowe Męskie im. A. Mickiewicza, Gimnazjum Państwowe żeńskie im. Emilji Plater, Gimnazjum Pol. Macierzy Szkolnej im. H. Sienkiewicza, Gimnazjum Społeczne Koedukacyjne, Gimnazjum Tow. „Tarbut“, Gutowska Eleonora, Inspektorat Szkolny, Jakimowicz Jan, Kleeberg Franciszek, Miłkowski Stanisław, Muzeum Państwowe, Odlanicki-Poczobut Henryk, ks. Potrzebski Wiktor, Sawicki Roman, Seminarjum Państwowe żeńskie, Studnicka Janina, Szkoła Handlowe P. M. S., Szkoła Państwowa Przemysłowo-Handlowa żeńska, Wieliczker Chaim, Zdanowicz Aleksander. Oddział P. T. H. w Grodnie liczy 27 członków.
42. Grodzisk Poznański: Świerzowicz Jan.
43. Grójec: Ks. Jaworski Jan.
44. Grudziądz: Gimnazjum Państwowe Klasyczne.
45. Hrubieszów: Marek Stanisław.
46. Janów Lubelski: Warzała Tadeusz.
47. Janów Podlaski: Bibljoteka Seminarjum Duchownego.
48. Jarocin: Gimnazjum Państwowe im. Tadeusza Kościuszki.
49. Jarosław: Gimnazjum Państwowe I., Gimnazjum Państwowe II., Gottfried Kazimierz.
50. Jasło: Ks. Pasek Jan.
51. Jaworów: Gimnazjum Państwowe.
52. Kalisz: Fabrycy Ludomir, Gimnazjum Państwowe im. Adama Asnyka, Gimnazjum Państwowe im. Tadeusza Kościuszki, Tarasinowa Katarzyna, Węgrzyn Wojciech.
53. Kamionka Strumiłowa: Oppenauer Marja.
54. Katowice: Bałuk St., Benisz Adam, Bolchower J., Dobrowolski Tadeusz, Gołba Kazimierz, Grażyński Michał, Hłasko-Pawlicowa A., Igielski Władysław, Kierecki Marjan, Koraszewski Jacek, Korolenkówna Marja, Kotajny Jan, Krpec S., Kupczyński Tadeusz, Lutman Roman, Musioł Ludwik, Ognisko Metodyczne Historji przy Gimnazjum Państwowem, Popiołek K., Prus Karol, Rybicki S., Skałka Tadeusz, Stańczyk Kazimierz, Strzembosz T. Oddział P. T. H. w Katowicach liczy razem z zamiejscowymi 51 członków.
55. Kielce: Bartyś Juljan, Borkiewicz Seweryn, Chojnacka Zofja, Czarnecki Henryk, Ellenbogen Stefanja, Feliks-Gliksman Leon, Garbacik Józef, Gimnazjum Męskie im. St. Kostki, Gimnazjum Państwowe im. St. Żeromskiego, Kowalczewski Marjan, Kozikowski Antoni, Kuc Henryk, Kümerling Necha, Massalski Edmund, Nytko Piotr, Paszkiewiczowa Marja, Pazdur Jan, Rachwał Józef, Seminarjum Nauczycielskie Męskie, Walewski Colonna St., Weissenfreundowa E. Oddział P. T. H. w Kielcach liczy 21 członków.
56. Kobryń: Gimnazjum Państwowe Polskie.

57. K o ł o m y j a: Gimnazjum Państwowe im. Kr. Kazimierza Jagiellończyka, Gimnazjum Państwowe z j. r.
58. K o ń s k i e: Gimnazjum Państwowe.
59. K o ś c i a n: Gimnazjum Państwowe im. Stanisława Kostki.
60. K o p a n i c a: Ks. Majkowski Edmund.
61. K o w e l: Gimnazjum Koedukacyjne Klary Erlich, Gimnazjum im. Juljusza Słowackiego, Rappaport Herman.
62. K ó r n i k: Bibljoteka Kórnicka.
63. K r a k ó w: Członkowie Oddziału P. T. H. w Krakowie: Anczyc Wacław, Archiwum Ziemskie, Bąkowski Klemens, Barycz Henryk, Ks. Bednarski Stanisław, Birkenmajer Aleksander, Błoński Franciszek, Bobkowska Wanda, Bochnak Adam, Bogatyński Władysław, Buczek Karol, Budkowa Zofja, Centralna Bibljoteka Nauczycielska, Cichocki Marjan, Czapliński Władysław, Czort Tadeusz, Dąbrowski Jan, Długopolski Edmund, Dobrowolska Wanda, Dobrowolski Kazimierz, Duda Franciszek, Estreicher Stanisław, Feldman Józef, Friedberg Jan, Friedberg Marjan, Ks. Glemma Tadeusz, Ks. Bp. Godlewski Michał, Grodecki Roman, Haydukiewicz Józef, Heitzman Marjan, Hrabyk Piotr, Jachimecki Zdzisław, Janik Michał, Kaima Jan, Kamiński Adam, Klein Franciszek, Kłodziński Abdon, Kółko Historyków „Przyszłość“ w Staniątkach, Koło Historyków Państwowego Pedagogjum, Koło Teologów Śląskich, Komornicki Stefan, Konczyńska Wanda, Koneczny Feliks, Konopczyński Władysław, Kopera Feliks, Korsak Zdzisław, Kot Stanisław, Koziołkowski Marjan, Kukiel Marjan, Kuntze Edward, Kutrzeba Stanisław, Lasocki Zygmunt, Latacz Eugenjusz, Lehr-Spławiński Tadeusz, Lepszy Kazimierz, Lepszy Leonard, Mikucki Sylwjusz, Muczkowski Józef, Münch Henryk, Muzeum XX. Czartoryskich, Niwiński Mieczysław, Nowak Tadeusz, Nowogrodzki Stanisław, Ognisko Historyczne przy Gimnazjum im. Sobieskiego, Ogrodziński Wincenty, Pachoński Jan Zbigniew, Pelczar Marjan, Pieradzka Krystyna, Pigoń Stanisław, Piotrowicz Karol, Piotrowicz Ludwik, Piwarski Kazimierz, Pociecha Władysław, Pollówna Kazimiera, Ks. Przybyszewski Bolesław, Seminarjum Historyczne, Seminarjum Historji Kościoła, Seminarjum Nauk Pomocniczych Historji, Seminarjum Prawnicze, Semkowicz Władysław, Skibiński Mieczysław, Skorzepianka Melanja, Szaszkiewicz Józef, Szczudło Jan, Szumański Adam, Szumowski Władysław, Taubenschlag Rafał, Towarzystwo Bibljoteki Słuchaczów Prawa U. J., Vaniczkówna Helena, Vetulani Adam, Ziemski Adam, Ks. Żychowicz Tadeusz. Oddział P. T. H. w Krakowie liczy 92 członków.

Do Oddziału nie należą: Janik Hieronima S., Włoczkowski Marjan, Żytyński Saturnin.
64. K r o s n o: Gimnazjum Państwowe.

65. K r o t o s z y n: Reising Wojciech.
66. K r z e m i e n i e c: Bibljoteka Liceum Krzemienieckiego, Gimnazjum Koedukacyjne Wydziału Powiatowego i Magistratu miasta Krzemieńca.
67. L e s z n o: Gimnazjum żeńskie im. Marji Konopnickiej.
68. L e s z n o k. B ł o n i a: Ks. Stefanowski Marjan.
69. L i d a: Gimnazjum Państwowe im Karola Chodkiewicza.
70. L i s z k o w o: Pietrzak Marcin.
71. L u b a c z ó w: Freundlich Aleksander.
72. L u b i a t ó w k o: Chrzanowski Zygmunt.
73. L u b l i n: Członkowie Oddziału P. T. H. w Lublinie: Adamczyk Władysław, Albrechtówna Marja Irena, Białkowski Leon, Borkowski Juljan, Cybulska Aurelja, Dobrzański Jan, Dwórnikówna Marja, Fritzówna Jadwiga, Gawarecka Kazimiera, Gimnazjum Biskupie Męskie, Gimnazjum Państwowe im. Staszica, Gimnazjum „Szkoła Lubelska“, Godziszewski Władysław, Grużewski Bolesław, Horyszewski Stanisław, ks. Kałwa Piotr, Kamiński Jan, Kamykowski Ludwik, Kiesewetterówna Janina, Kossowski Aleksander, Ks. Krassowski Aleksander, Mazurkiewicz Józef, Moniewski Tadeusz, Nester Piotr, Pawlikowska Jadwiga, Popławski Mieczysław, Riabinin Jan, Sadownik Jerzy, Skupiówna Janina, ks. Stopniak Piotr, Szwarczyk Bronisław, Treutzowa Władysława, Wojciechowski Stefan. Oddział P. T. H. w Lublinie liczy razem z zamiejscowym i nowowpisanymi na rok 1936 — 35 członków. Do Oddziału nie należą: Dobrowolski Henryk, Kanclerzewski Roman, Rożniecki Józef.
74. L u b l i n i e c: Gimnazjum Państwowe im. Adama Mickiewicza.
75. L w ó w: Członkowie Oddziału P. T. H. we Lwowie: Aleksandrowiczówna Aniela, Abłamowicz Tadeusz, Akademickie Kółko Historji Politycznej, Badecki Karol, Ks. Badeni Henryk, Badeni Stanisław, Balicki Stefan, Bandura Władysław, Barwiński Eugenjusz, Batowski Henryk, Bernacki Ludwik, Bibljoteka Baworowskich, Bibljoteka D. O. K. VI, Bibljoteka Poturzycka, Bibljoteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, Biesiadecki Franciszek, Birn Wacław, Blaha Alfred, Borkowski Oktaw, Borysiewicz Jan, Brzeski Józef, Bujak Franciszek, Chabło Wiktor, Chajes Wiktor, Charewiczowa Łucja, Chmielowska Marja, Chodorowski Kazimierz, Chrząszcz Edmund, Chybiński Adolf, Chyliński Konstanty, ks. Czekaj Franciszek, Czołowski Aleksander, Dażwański Stefan, Dąbkowski Przemysław, ks. Długosz Teofil, Dobrzańska Marja, Domino Dominik, Drojanowski Wacław, Fischer Adam, Furtak Tadeusz, Gadomski Jerzy, Gerlach Jan, Gębarowicz Mieczysław, Gimnazjum Państwowe II, Gimnazjum Państwowe III, Gimnazjum Państwowe VII, Gimnazjum Państwowe żeńskie im. król. Ja-

dwigi, Giza Stanisław, Goliger Marek, Hahn Wiktor, Haisig Marjan, Hartleb Kazimierz, Hejnosz Wojciech, Hescheles Henryk, Hescheles Maurycy, Horowitz Herman, Hoszowski Stanisław, Inglot Stefan, Instytut Teolog. U. J. K., Irzyk Franciszek, Jacniacka Joanna, Jarosiewiczówna Marja, Jędrzejowska Anna, Józecki Piotr, ks. Karowiec Makary, Klink Józef, Kmicikiewicz Włodzimierz, Knot Antoni, Kocowski Bronisław, Koestlich Roman, Kontny Piotr, Koranyi Karol, Korpus Kadetów Nr. 1, Kotula Rudolf, Kotwicz Władysław, Kowalski Karol, Kozłowski Leon, Kruczkiewiczówna Marja, Krzemicka Zofja, Książnica-Atlas, Kucharski Eugenjusz, Kupczyński Stanisław, Kurdybacha Łucjan, Langnas Saul, Laskownicki Bronisław, Lewicki Karol, Lewicki Kazimierz, Loewenstein Stanisław, Lutman Tadeusz, Łempicki Stanisław, Malec Józef, Maleczyńska Ewa, Maleczyński Karol, Mańkowski Tadeusz, Modelski Teofil Emil, Muzeum Przemysłowe, Nanke Czesław, Pammer Gustaw, Pawlikowski Zdzisław, Pazyra Stanisław, Petryński Ludwik, Piniński Leon, Piszczkowski Mieczysław, Platowski Kazimierz, Podlacha Władysław, Pohorecki Feliks, Polaczkówna Helena, Popowicz Bolesław, Porębska Irena, Rolny Wilhelm, Roth Abraham, Rozdolski Roman, Schirmer Edward, Seminarjum Historji Gospodarczej, Seminarjum Historji Kultury, Seminarjum Historji Nowożytnej, Seminarjum Historji Prawa, Seminarjum Historji Polski, Seminarjum Historji Średniowiecznej, Skoczek Józef, Skrzypek Józef, Skwarczyński Piotr, Solski Tadeusz, Stachoń Bolesław, Starzewski Władysław, Stesłowicz Władysław, Strzelecka Anna, Suesser Henryk, Sulimirski Tadeusz, Sulimirski Wit, Szczepanik Jan, ks. Szmyd Gerard, ks. Szydelski Szczepan, Tarnawski Aleksander, Taszycki Witold, ks. Teodorowicz Józef, arcybiskup obrz. orm., Towarzystwo Badania Historji Obrony Lwowa i Województw Południowo-wschodnich, Towarzystwo żydowskich Studentów Filozofji, Turska Jadwiga, Tyrowicz Marjan, Tyszkowski Kazimierz, Uhma Stefan, ks. Umiński Józef, Urbański Tadeusz, Ursel Adam, Wagner Artur, Walter Mieczysław, Wawrzkowicz Eugenjusz, Wąsowicz Michał, Werchracki Ryszard, Wereszczyński Antoni, Wereszycki Henryk, Wiszówna Jadwiga, Wiśniowska Marja, Witwicki Tadeusz, Włodarski Bronisław, ks. Woroniecki Jacek, ks. Wyszyński Michał, ks. Zajchowski Józef, Zakrzewski Kazimierz, Zalewski Ludwik, Ziembicki Witold, Zrzeszenie Pracow. Banku Rolnego, Zygmuntowicz Zygmunt, żebrowska Zofja, żurawski Kazimierz, żychowiczowa Olga. Oddział P. T. H. we Lwowie liczy razem 166 członków.

76. Łańcut: Gimnazjum Państwowe.
77. Łask: Doroszewska Marja.

78. Łomża: Filipczuk Franciszek, Koło Historyków.
79. Łódź: Członkowie Oddziału P. T. H. w Łodzi: Ajnenkiel Eugenjusz, Archiwum Akt Dawnych m. Łodzi, Augustyniak Jan, Bagińska Helena, Bajer Karol, Berkowicz Henryk, Bibljoteka Państwowa Pedagogiczna, Bibljoteka Publiczna Miejska, Blauszyld Ignacy, Brzozowski Kazimierz, Bukowska-Zwolińska Alicja, Cywuszowa Antonina, Czabak Orest, Czeraszkiewiczówna Janina, Erdmanowa Zofja, Fichna Bolesław, Friedman Filip, Garfinkielówna Rachela, Gimnazjum żeńskie Janiny Czapczyńskiej, Gimnazjum żeńskie Z. Pętkowskiej i W. Macińskiej, Gimnazjum Męskie A. Zimowskiego, Gimnazjum Miejskie im. J. Piłsudskiego, Gimnazjum Zgromadzenia Kupców, Grzędzielski Eugenjusz, Hajkowski Zygmunt, Heinówna Wanda, Hertz Mieczysław, Holcgreber Jan, Jackowski Aleksander, Jeżewski Mieczysław, Jurczyński Juljusz, Kappes Aleksander, Koło Historyków Słuchaczów W. W. P., ks. Kotula Karol pastor, Kożuchowska Zofja, Krasicka Jadwiga, Krzywcówna Aurelja, Kunertówna Janina, Landecki Tadeusz, Lorentz Zygmunt, Majczakówna-Kniatowa Marja, Marczyńska Kazimiera, Mazurowski Henryk, Missalowa Gryzelda, Nowakowska Janina, Ostrowska Zofja, ks. Pabiańczyk Franciszek, Potzówna Wanda, Rac Leonard, Rau Zygmunt, Remiszewski Antoni, Rosset Edward, Rothowa Aniela, Rynkowska Anna, Sauter Jan, Siczkówna Zdzisława, Sutkowski Stanisław, Szczygielski Wacław, Szretter Jerzy, Świdwiński Adolf, Towarzystwo Wiedzy Wojskowej, Trzepałkowska-Dziubani Irena, Wajcmanowa Teofila, Waszkiewicz Ludwik, Więckowski Stanisław, Wodziński Michał, ks. Wojciechowski Mieczysław, Zaborowska Helena, Zieleniewska Marja. Oddział P. T. H. w Łodzi liczy razem z zamiejscowymi i nowowpisanymi na rok 1936 — 93 członków.
80. Łuck: Bibljoteka Główna Pedagogiczna, Gimnazjum Koedukacyjne Rosyjskiego Towarzystwa Dobroczynności, Gimnazjum Państwowe im. Tad. Kościuszki, Nieć Juljan.
81. Mała Dąbrówka: ks. Wojtas Maksymiljan.
82. Międzyrzec Podlaski: Gimnazjum Koedukacyjne Prywatne Tow. Szkół żydowskich.
83. Mikołów: Gimnazjum Państwowe, Kozaczka St., ks. Wilk Karol, Wojna Paweł.
84. Miłobądź: Ks. Czaplewski Paweł.
85. Mława: Gimnazjum Państwowe im. Stanisława Wyspiańskiego.
86. Mysłowice: Czyżyk Kazimierz, Dziunikowski Aureljusz, Gimnazjum Państwowe Męskie, Kowalski Alfred, Kruczała Franciszek.
87. Myślenice: Gimnazjum Państwowe im. Tadeusza Kościuszki.

88. Nakło: Gimnazjum Państwowe.
89. Nieśwież: Gimnazjum Państwowe im. Władysława Syrokomli.
90. Nowa Wieś: Balicki Eugenjusz, Wilczyński Józef.
91. Nowogródek: Świderski Stefan.
92. Nowy Sącz: Hein Juljan, Państwowe Gimnazjum I.
93. Nowy Targ: Ks. Kania Bolesław.
94. Oblęgorek: Sienkiewicz Józef Henryk.
95. Opole Lubelskie: Kalinowski Józef.
96. Orłowa: Motyka Stanisław.
97. Ostrołęka: Wierzchowski Henryk.
98. Ostrowiec: Gimn. Państwowe im. J. Chreptowicza.
99. Ostróg: Gawęcka Anna.
100. Ostrów: Szwejcer Janusz.
101. Ostrów Mazowiecka: Rowiński Janusz, Sawczyński Adam.
102. Ostrów Wielkopolski: Gimn. Państwowe Męskie, Gimn. Państwowe żeńskie im. Emilji Szczanieckiej.
103. Pabjanice: Hansówna Alicja, Salska Helena, Zawadzka Renata.
104. Pińsk: Gimnazjum OO. Jezuitów, ks. Kantak Kamil, Kolendo Marja, ks. Krysa Jakób, Terlecki Władysław, Weintraub Adolf, Witczakowa Zofja.
105. Piotrków Trybunalski: Gimnazjum Państwowe im. Bolesława Chrobrego, Witanowski Michał.
106. Pleszew: Gimnazjum Państwowe im. St. Staszica.
107. Płock: Dobaczewski Józef, Towarzystwo Naukowe.
108. Potarzyca: Barański Stanisław.
109. Potok Złoty: Szawłowski Stanisław.
110. Poznań: Członkowie Oddziału P. T. H. w Poznaniu: Archiwum Archidiecezjalne, Baumgart Jan, Boberska Marja, Chodynicki Kazimierz, Dedio Stanisław, Englichowa Melanja, Gimnazjum Państwowe im. Marcinkowskiego, Gimnazjum Państwowe im. Paderewskiego, Górski Karol, Grzybówna Janina, Jankowska Alina, Jedlicki Marjan Zygmunt, Kaczmarczyk Kazimierz, ks. Kaczorowski Stefan, Kaletka A. Mieczysław, Kędzierska Zofja, Knapowska Wisława, Koczy Leon, Koło Historyków Studentów U. P., Konieczny Franciszek, Kossecki Antoni, Machalski Antoni, Mastyńska Marja, Matuszewski Józef, ks. Nowacki Józef, Opatrny Wit Jarosław, Rutkowski Jan, Sczaniecki Michał, Seminarjum Duchowne, Seminarjum Historyczne U. P., Sikorska Alicja, Silnicki Tadeusz, Skałkowski Adam, Skarbiński Władysław, Sławski Jan, Sławski Stanisław, Staszewski Janusz, Śliwińska Zofja, Tymieniecki Kazimierz, Tync Stanisław, Ułaszyn Henryk, Walawender Antoni, Warpechowska Zofja, Widajewicz Józef, Willaume Juljusz, Wojciechowski Zygmunt, Wojtkowski Andrzej, Zaleski

Zygmunt, Ziółkowski Tadeusz, Żukowski Piotr. Oddział P. T. H. w Poznaniu liczy razem z nowowpisanymi na rok 1936 — 50 członków. Do Oddziału nie należy: Świderkówna Cecylja.

111. Prużana: Dreilinger Bernard, Lisiecki Leopold.
112. Przemyśl: Arłamowski Kazimierz, Bibljoteka Seminarjum Duchownego obrz. łac., ks. Biernat Stanisław, Fischerówna Anna, Garlicki Apolinary, Gilewicz Aleksy, Gimnazjum Państwowe I. im. Juljusza Słowackiego, Gimnazjum Państwowe II. im. Prof. K. Morawskiego, Gimnazjum Prywatne żeńskie PP. Benedyktynek, Gimnazjum Prywatne żeńskie im. M. Konopnickiej, Kramarz Walerjan, Kupka Józef, ks. Kwolek Jan, ks. Lasek Jan, Lic Kazimierz, ks. Momidłowski Stefan, Osiński Tadeusz, Persowski Franciszek, Smółka Jan, Skórska Olga, Tymińska Zofja, Zimmer Szczepan. Oddział P. T. H. w Przemyślu liczy razem 22 członków.
113. Przeworsk: Końca Józef.
114. Pszczyna: Dięgiel Władysław, Jucha Józef, Leszczyński Leon.
115. Pułtusk: Gimnazjum Państwowe im. Piotra Skargi.
116. Radom: Gimnazjum Państwowe im. Jana Kochanowskiego.
117. Radomsko: Gimnazjum Społeczne Męskie im. Fabianiego, Polisiuk Jakób.
118. Rawicz: Gimnazjum Państwowe.
119. Rogoźno: Gimnazjum Państwowe Klasyczne im. Przemysława.
120. Rohatyn: Koło Historyczne Ukr. Pryw. Gimnazjum.
121. Równe: Bibljoteka Centralna Pedagogiczna, Hofman Jakób, Schittler Józef.
122. Ruda Pabjanicka: Gastmanowa Janina.
122a. Rybnik: Chmielewski Tadeusz, ks. Drobny M., Zelawski J.
123. Sambor: Czytelnia Prywatnego Gimnazjum żeńskiego im. Marji Konopnickiej, Gimnazjum Państwowe I. im. Adama Mickiewicza, Gimnazjum Państwowe II. im. Mikołaja Kopernika, Glottowa Bronisława, Zborucki Zygmunt.
124. Sandomierz: Seminarjum Państwowe Nauczycielskie.
125. Sanok: Gimnazjum Państwowe im. Kr. Zofji, Rejnin Antoni.
126. Schodnica: Philipp Arnold.
127. Siedlce: Ks. Branik Wiktor, Gimnazjum im. Bolesława Prusa, ks. Grabowski Jan, ks. Bp. Sokołowski Czesław.
128. Siedliska: Sapieżanka Matylda.
129. Siemianowice Śląskie: Gimnazjum Państwowe im. Śniadeckiego, Konderla Adolf, Lipiński K., Olszewicz Wacław.

130. Skierniewice: Smółkówna Władysława.
131. Słonim: Rotenstreichówna Stefanja, Tyrka Jan.
132. Stanisławów: Stroński Zdzisław.
133. Starogard: Gimnazjum Państwowe.
134. Stołpce: Gimnazjum Państwowe im. Tadeusza Hołówki.
135. Strzyżów: Szaro Stanisław.
136. Sucha: Seruga Józef, Zbiory Bibljoteczno-Muzealne hr. Tarnowskich.
137. Szamotuły: Gimnazjum Państwowe Humanistyczne im. P. Skargi.
138. Świecie: Gimnazjum Państwowe.
139. Świekatowo: Jeskowa Stefanja.
140. Święciany: Gimnazjum Państwowe im. Józefa Piłsudskiego.
141. Tarnopol: Haliczer Józef, Ladenberger Tadeusz, Meersand Leon, Ognisko Nauczycielskie, Podolskie Towarzystwo Turystyczne, Schindler Wilhelm, Szołajski Stanisław.
142. Tarnów: Bibljoteka T. S. L., Gimnazjum I im. Brodzińskiego, Gimnazjum II im. Tarnowskiego, Gimnazjum III im. Adama Mickiewicza, Penkala Franciszek, Ks. Węgiel Władysław, Zakład SS. Urszulanek.
143. Tarnobrzeg: Szumska Urszula.
144. Tarnowskie Góry: Gimnazjum Państwowe im. Ks. Jana Opolskiego, Murczyńska Halina, Nowicka Bronisława, Piernikarczyk Józef.
145. Tomaszów Lubelski: Gimnazjum Państwowe Koedukacyjne im. Bartosza Głowackiego.
146. Toruń: Archiwum Miejskie, Matkowski Karol.
147. Trzemeszno: Gimnazjum Państwowe Klasyczne.
148. Tubądzin: Walewski Kazimierz.
149. Tuchola: Nowaczyk Stanisław.
150. Tuchów: OO. Redemptoryści.
151. Turka: Gimnazjum Prywatne Koedukacyjne im. Józefa Piłsudskiego.
152. Wadowice: Collegium Marianum Księży Pallotynów, Dihm Jan.
153. Wąbrzeźno: Gimnazjum Państwowe Humanistyczne.
154. Warszawa: Towarzystwo Miłośników Historji w Warszawie (działa jako Oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego). a) **Członkowie honorowi:** Adam i Ludwika z hr. Krasińskich Czartoryscy. b) **Członkowie protektorzy:** Józef Temler. c) **Członkowie zwyczajni:** Ambroziewiczowa Stanisława, Anterszlakówna Marja, Archiwum Akt Dawnych, Archutowski Roman Ks., Arnold Stanisław, Assorodobraj Nina, Bachulski Aleksy, Balicka Zofja, Bartel Oskar, Bartosikówna Jadwiga, Benis Jerzy Adam, Beynar

Karbowska Helena, Białowiejska Wanda, Bielecki Tadeusz, Bibljoteka Wolnej Wszechnicy Polskiej, Jan Biłek, Bogatkiewicz Władysław, Bero Józef, Borkiewicz Adam, Bormanowa Jadwiga, Boss Eugenjusz, Bramsowa R., Brańska Eugenja, Brelewski Roman, Brzeczkowski Aleksander, Brzeziński Stanisław, Bursche Edmund, Burschówna Helena, Chełmińska Julja, Chodynicki Henryk, Chwalewik Edward, Czarnowski Stefan, Czudowska Leokadja, Dąbrowski Jan, Dąbrowski Otton, Dąbrowski Wincenty, Dehnelowa Janina, Demby Stefan, Detkens Edward Ks., Diveky Adrjan, Dutkiewicz Józef, Dygnas Aleksander, Dyski Władysław, Dziewulski Stefan, Enderówna Janina, Englert Adam, Fedkowiczówna Anna, Franaszek Marja, Franaszek Jerzy, Freytag Bogusław, Gawinek Paweł, Gaylówna Anna, Gąsiorowska Natalja, Gebertowa Gizela, Gembarzewski Bronisław, Giedroyć Franciszek, Giergielewicz Jan, Gimn. im. Jakóba Finkla, Gimn., im. Lelewela, Gimn. im. Reja, Gimn. im. Sułkowskich, Gimn. im. SS. Najśw. Rodziny, Glass Jakób, Głodo Marja, Goljanowa Janina, Gołębiowski Tadeusz, Gostyński Tadeusz, Groniowski Stanisław, Grotowski Marjan, Gogulski Edward, Gutry Czesław, Halecki Oskar, Handelsman Marceli, Hauke Nowak Aleksander, Herbst Stanisław, Hertzówna Amelja, Hniłko Antoni, Hilczer Franciszek, Jabłoński Henryk, Jakubowski Jan, Jankiewicz Wacław, Jaruga Nikodem, Jasnowski Józef, Jawdyński Stefan, Jellenta Stefan, Joczowa Serafina, Jonynas Ignacy, Kalińska L., Kadłubiński Ryszard, Kaleński Gustaw, Kamieniecki Witold, Kamiński Wawrzyniec, Karłowska Zofja, Karwasińska Jadwiga, Kermisz Józef, Kernbaum Józef, Kesselring Rudolf, Kętrzyński Stanisław, Kiewlicz Tadeusz, Kłapowski Władysław, Kochanowska Wojciechowska Jadwiga, Kochanowski Jan Karol, Kochanowski Wiktor, Koelichenówna St., Kolankowski Ludwik, Koło Historyków przy Gimn. Państw., Konarski Kazimierz, Kormanowa Zanna, Korduba Miron, Kornecki Jerzy, Kornet Szczepan, Kosiński Juljusz, Kotarski Stefan, Kozolubski Stefan, Krasuski A., Kraszewska Janina, Kraushar Tadeusz, Krauzówna Zofja, Kreczmar Michał, Krzemicka Zofja, Krongoldówna Tola, Krongoldowa A., Krzyczkowska Olga, Krzywicki Ludwik, Kucharzewski Jan, Kulczycki Ludwik, Kupczyński Tadeusz, Kutznerówna Janina, Kuźmińska Marja, Laskowski Otton, Latkowska Marja, Leśniewski Czesław, Lewak Adam, Libert Feliks, Liedtke Antoni, Lipiński Wacław, Lipska Kazimiera, Liszewski Stanisław, Lutomski Bolesław, Łągwa Zabicka Jadwiga, Łodyński Marjan, Łopaciński Wincenty, Łopatto Szczęsna, Łukomska Irena, Mahler Rafał, Malczewska Krystyna, Mally Janina, Maliniak Juljan, Ma-

łachowska Łempicka Ewa, Małuszyński Marjan, Mann Zygmunt, Manteuffel Tadeusz, Manteufflowa Marja, Markowski Gustaw, Markowski Adam, Martynowiczówna Władysława, Mączyński Kazimierz, Meloch Maksymiljan, Mech Nowicka Wanda, Michałowiczówna Stanisława, Michałowski Józef, Mickiewiczowa Iza, Mińkowska Anna, Modzelewska Ewa, Mongirdowa Marja, Moraczewski Adam, Morawska Stefanja, Moszczeńska Wanda, Moszczeński Józef, Mościcki Henryk, Mrozowska Halina, Muszkowski Jan, Mysłowski Adolf, Nagórska Rudzka, Nassalska Zofja, Natanson Leski Jan, Niewiarowska Marja, Nowakowski Stanisław, Nowotczyński Kazimierz, Obertyński Zdzisław ks., Olszanowska Skowrońska, Olszyna Wilczyński Józef, Osiński Władysław, Ossowska Marja, Ostaszewska Henryka, Pajewski Janusz, Parysówna Wanda, Paszkiewicz Henryk, Pawłowski B., Peche Kazimierz, Perkowicz Edward, Petrulewicz Dybczyńska Halina, Piskorska Helena, Płokarz Józefat, Płoski Stanisław, Pohoska Hanna, Pomarański Stefan, Ponikowski Cezary, Posseltówna Irena, Próchnik K., Prószyńska Wanda, Przelaskowski Ryszard, Przewalski Stefan, Przeździecki Rajnold, Przychodzka Jadwiga, Przyrembel Zygmunt, Pułaski Franciszek, Radlińska Orsza Helena, Radzikowski Teodory, Radzinowicz Wacław, Rafacz Józef, Remiszewska Oppmanowa Regina, Ringelblum Emanuel, Rogulska Ładzińska Helena, Różycki Marek, Rudzieński Stanisław, Rościszewska Marja, Rybarski Antoni, Saulys Jerzy, Sawicki Jakób, Schönbrennerówna Janina, Sem. Hist. Kościoła w Polsce, Sem. Hist. Uniw. im. J. P., Sem. Hist. Gospodarczej i Społecznej, Sem. Hist. Europy Wschod. U. J. P., Serejski Henryk, Siemieński Józef, Sissle Bronisława, Skibiński Franciszek, Śliwiński Leon, Śmidoda Franciszek, Smoliński Adam, Słońska Lucja, Sobaniec Stefan, Sokołowska Marja, Sosnowski Stanisław, Sowińska Anna, Staruszkiewicz Franciszek, Stebelski Adam, Stefański Kazimierz, Stojanowski Józef, Stolarski Antoni, Suchodolski Witold, Sujkowski Andrzej, Szachno Stanisław, Szellerowa Henryka, Szkoła Mazowiecka, Szyc Piotr, Szygiellowa Zofja, Szwankowski Eugenjusz, Świeżyńska Janina, Tarnowski Adam, Targowski Józef, Tatomir Adam, Thoman A. H., Tietzowa Marja, Tokarz Wacław, Tołłoczko Józef, Tomaszewski Aleksander, Trautsolt Eustachy, Talikowski Stefan, Usarek Leon, Waligóra Bolesław, Wałek-Czernecki Tadeusz, Wayda Władysław, Waszkiewiczówna Wanda, Wdowiszewski Zygmunt, Wegner Jan, Widerszal Ludwik, Więckowska Helena, Wilczyńska Zofja, Wilder Hieronim, Wilkoszewski Aleksander, Winnicki Sas Leonard, Winnicka K., Włodarski Aleksander, Wojciechowski Zygmunt, Wolff Adam, Wolfowicz A., Woliński Janusz,

Worobczuk Adam, Wróblewska W., Wróblewski Kazimierz, Wrzeszcz Piotr, Zakłady Architektury Polskiej, Zakłady Naukowe „Spójnia", Zaleski August, Załęcki Artur, Zanowa Jadwiga, Zarzycki Władzimierz, Zawadzki Franciszek, Zborowska Matylda, Zielińska B., Zieliński Tadeusz, żebrowski Tadeusz, żmigrodzki Zygmunt, żmigryder Konopka Zdzisław, żywczyński Mieczysław. Oddział P. T. H. w Warszawie liczy 298 członków.

Zapisani bezpośrednio w Zarządzie Głównym P. T. H. we Lwowie: Balicki Juljusz, Bałaban Majer, Bibljoteka Centralna Wojskowa, Bibljoteka Krasińskich, Bibljoteka Ministerstwa W. R. i O. P., Bibljoteka Ordynacji Zamojskich, Diveky Adrjan, ks. Forycki Leon, Freilich Józef, Gimnazjum Prywatne Męskie im. Bolesława Prusa, Lechicka Jadwiga, Łopaciński Wincenty, Łypacewiczowa Jadwiga, Mendys Michał, Patkowski Aleksander, Skibiński Franciszek Henryk, Stojanowski Józef, Tomkiewicz Władysław, Wydział Archiwalno-Bibljoteczny Ministerstwa Spraw Zagranicznych, żmigrodzki Zygmunt.

155. W i e l i c z k a : Gimnazjum Państwowe im. Jana Matejki.

156. W i l n o : Członkowie Oddziału P. T. H. w Wilnie: Adamus Jan, Ambros Michał, Ancewicz Antoni, Ehrenkreutz Stefan, Filipczyk Józef, Gimnazjum OO. Jezuitów, Girdwoyniówna Marja, Gizbert-Studnicki Wacław, Hedeman Otton, Jaworski Iwo, Karpowicz Zygmunt, Kościałkowski Stanisław, Łowmiański Henryk, Mienicki Ryszard, Minkiewicz Antoni, Młodkowski Tadeusz, Nowodworski Witold, Pietraszkiewiczówna Stanisława, Popowska Marja, Puciatowa Marja, Romanowski Józef, Rosiak Stefan, Seminarjum Prawno-ekonomiczne U. S. B., Skrzat Michał, Staniewicz Witold, Steckiewiczówna Janina, ks. Wilanowski Bolesław, Wilkiewiczówna Alina, Wysłouch Seweryn, Zajączkowski Stanisław, ks. żełudziewicz Michał, żytkowicz Leonid. Oddział P. T. H. w Wilnie liczy razem 32 członków.

157. W i e l u ń : Gimnazjum Męskie im. T. Kościuszki.

158. W ł o d z i m i e r z : Gimnazjum Państwowe im. Mikołaja Kopernika, Szkoła Podchorążych Rezerwy Artylerji.

159. W i n n a g ó r a : Ks. Kozierowski Stanisław.

160. W ł o c ł a w e k : Gimnazjum Państwowe im. Marji Konopnickiej, Freilich Mojżesz, ks. Morawski Michał.

161. W o l s z t y n : Gimnazjum Państwowe.

162. W o ł k o w y s k : Seminarjum Państwowe Nauczycielskie żeńskie.

163. W r z e ś n i a : Gimnazjum Państwowe im. Henryka Sienkiewicza.

164. Z a m o ś ć : Gimnazjum Państwowe żeńskie im. Marji Konopnickiej, Pieszko Michał.

165. Z a w i e r c i e : Ks. Wajzler Bolesław.
166. Z b y l i t o w s k a G ó r a : Rusocka Antonina.
167. Z d u ń s k a W o l a : Gimnazjum im. Kazimierza Wielkiego, Rutkowski Jan.
168. Z d o ł b u n ó w: Niźnikiewicz Dymitr.
169. Z g i e r z: Cezak Stefan, Prajsowa Irena, Schönbornówna Stanisława, Świercz Jan.
170. Z ł o c z ó w: Gimnazjum Państwowe im. Kr. Jana Sobieskiego, Kuntze Marja.
171. Ż o r y : Gimnazjum Miejskie im. K. Miarki, Laskowski Zygmunt.
172. Poza Polską mieszkają: Bataglia Forst Otto, Wiedeń; Dina Achille, Livorno; Duzinchevici George, Iasi; Ettinger Paweł, Moskwa; Hodinka Anton, Pecs; Grappin Henri, Paris; Pičeta Vladimir, Moskwa; Szaudzinisówna Władysława, Ryga; Szyjkowski Marjan, Praga.

Członkowie P. T. H. zapisani na rok 1936:

G r u d z i ą d z : Bibljoteka Okręgowa Pedagogiczna Kurat. O. S. Poznańskiego, Oddział w Grudziądzu.
L u b l i n: Buszkiewiczówna Stanisława, Kramarzówna Zofja.
Ł ó d ź: Dylik Jan, Ellenberg Zygmunt, Gimnazjum żeńskie im. E. Orzeszkowej, Kulak Jan, Palmąka Andrzej, Warężak Jan.
P a b j a n i c e: Frankowski Józef.
S o s n o w i e c : Gimnazjum Państwowe im. Emilji Plater.
T a r n o p o l : Podolskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk.

c) Zmarli członkowie:

1. Nieżyjący członkowie honorowi:

1. Askenazy Szymon, Warszawa.
2. Balzer Oswald, Lwów.
3. Bobrzyński Michał, Łopuchówko, woj. Poznań.
4. Bostel Ferdynand, Lwów.
5. Bourgeois Emil, Paryż.
6. Dubiecki Marjan, Kraków.
7. Finkel Ludwik, Lwów.
8. Goll Jarosław, Praga.
9. Jabłonowski Aleksander, Warszawa.
10. Kalmari Danielson Jan Ryszard, Helsinki.
11. Kętrzyński Wojciech, Lwów.
12. Kraushar Aleksander, Warszawa.
13. Kubala Ludwik, Lwów.
14. Limanowski Bolesław, Warszawa.
15. Małecki Antoni, Lwów.
16. Nehring Władysław, Wrocław.
17. Novotny Wacław, Praga.

18. Parczewski Alfons, Wilno.
19. Piłsudski Józef, Warszawa.
20. Ptaszycki Stanisław, Warszawa.
21. Prochaska Antoni, Lwów.
22. Radzimiński Luba Zygmunt, Lwów.
23. Roeppell Ryszard, Wrocław.
24. Semkowicz Aleksander, Lwów.
25. Smoleński Władysław, Warszawa.
26. Smolka Stanisław, Lublin.
27. Sobieski Wacław, Kraków.
28. Tomkowicz Stanisław, Kraków.
29. Wojciechowski Tadeusz, Lwów.

2. Zmarli członkowie w roku 1935 i 1936.

a) Członkowie honorowi:

Łopuchówko: Bobrzyński Michał.
Warszawa: Askenazy Szymon.

b) Członkowie zwyczajni:

Kraków: Burmistrz Józef, Strzelecki Adam, Żurowski Józef.

Lwów: Kozicki Władysław, Wańczura Alojzy, Zakrzewski Stanisław.

Łódź: Adamowicz Józef, Kaczyńska Zofja.

Tarnów: Donnersberg Józef.

Warszawa: Anusz Antoni, Gomulińska Marja, Kozłowski Władysław M., Mansuy Abel, Szczanowski Jan.

c) Publikacje P. T. H. otrzymują bezpłatnie lub jako wymienne następujące Instytucje i Towarzystwa:

a) w Polsce:

Gdańsk: Stadtbibliothek (Vorstand des Westpreussischen Geschichtsvereins).
Grudziądz: „Deutsche Wissenschaftliche Zeitschrift für Polen".
Katowice: Biblj. Biura Sejmu Śląskiego, Redakcja „Chowanny".
Kraków: Bibljoteka Jagiellońska, Polska Akademja Umiejętności, Towarzystwo Wzajemnej Pomocy U. U. J.
Lublin: Biblj. im. Łopacińskiego, Biblj. Uniwersytecka, Dziennik Urzędowy Kuratorjum O. S. L., Koło Historyków U. U. L.
Lwów: Archiwum m. Lwowa, Archiwum Uniwersytetu J. K., Archiwum Ziemskie, Bibljoteka Uniwersytecka, Bibljoteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, Czytelnia Akademicka, Gr. Kat. Akademja Teologiczna (Praci Gr. Kat. Bohosłowskoj Akademji), Koło Historyków Uniwersytetu

J. K., Redakcja „Bohosłowija“, Redakcja „Dzwonów“, Redakcja „Przeglądu Humanistycznego“, Redakcja „Ruchu Słowiańskiego“, Towarzystwo Geograficzne, (Czasopismo Geograficzne i Polski Przegląd Kartograficzny), Towarzystwo Naukowe im. Szewczenki.
Łódź: Redakcja „Miesięcznika żydowskiego“.
Poznań: Bibljoteka Raczyńskich, Bibljoteka Uniwersytecka, Bratnia Pomoc Studentów U. P., Instytut Zachodnio-Słowianki (Slavia Occidentalis), Redakcja „Archiwum Historji i Filozofji Medycyny“, Redakcja „Roczników Katolickich“, Towarzystwo Miłośników Historji (Roczniki Historyczne), Towarzystwo Przyjaciół Nauk.
Przemyśl: Towarzystwo Przyjaciół Nauk.
Równe: Okręgowy Związek Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych (Rocznik Wołyński).
Sambor: Redakcja „Bojkiwszczyny“.
Toruń: Instytut Bałtycki, Towarzystwo Naukowe (Roczniki T. N., Fontes T. N., Zapiski T. N.), Zgromadzenie OO. Redemptorystów (Monumenta Hofbaueriana).
Warszawa: Ministerstwo W. R. i O. P. (Departament Nauki i Szkół Wyższych, 2 egz.), Archiwum Główne, Archiwum Skarbowe, Bibljoteka Publiczna, Bibljoteka Rapperswilska, Bibljoteka Sejmu Rzeczypospolitej, Bibljoteka Uniwersytecka, Bibljoteka Wyższej Szkoły Handlowej, Instytut Wschodni („Wschód“), Muzeum Oświaty i Wychowania Min. W. R. i O. P., Polskie Towarzystwo Heraldyczne, Polskie Towarzystwo Krajoznawcze („Ziemia“), Redakcja „Bellony“, Redakcja „Kuźni Młodych“, Redakcja „Nauki Polskiej“ (Kasa im. Mianowskiego), Redakcja „Niepodległości“, Redakcja „Polacy Zagranicą“, Redakcja „Polityki Narodów“, Redakcja „Przeglądu Historyczno - Wojskowego“, Redakcja „Przeglądu Politycznego“, Redakcja „Spraw Narodowościowych“, Redakcja „Wiadomości Archeologicznych“, Tow. Miłośników Historji (Przegląd Historyczny), Tow. Naukowe, Ukraiński Instytut Naukowy.
Wilno: Bibljoteka Sem. Historycznego U. S. B., Biblj. Uniwersytecka, Instytut Naukowo-Badawczy Europy Wschodniej, Stow. Bratniej Pomocy Polskiej Młodzieży Akad. U. S. B., Tow. Miłośników Historji i Literatury Karaimskiej (Myśl Karaimska), Tow. Przyj. Nauk („Ateneum Wileńskie“), Rocznik Tatarski.
Żółkiew: Redakcja „Analecta Ordinis Sancti Basilii Magni“.

b) poza Polską:

Athènes: Revue Historique „Ellinika“, Revue Mensuelle „Les Balcans“.
Augsburg: Historischer Verein von Schwaben und Neuburg.

Baltimore: The Jon Hopkins University Studies in Historical and Political Science.
Beograd: Académie Royale, Jugoslovenski Istoricki Casopis, Prilozi za književnost, istoriju i folklor, Srpska Kraljevska Akademja („Glas“), Srpski književni glasnik.
Berlin: Forschungen zur Brandenburgischen und Preussischen Geschichte, Preussisches Geheimes Staatsarchiv, Zeitschrift für Osteuropäische Geschichte.
Bratislava: „Bratislava“ Časopis Učene Společnosti Šafaříkovy, Sborník Filozofickej Fakulty University Komenskeho, Universita Komenskeho.
Breslau: Jahrbücher für Kultur und Geschichte der Slaven, Verein für Geschichte Schlesiens, Osteuropa Institut, Staatsarchiv, Staats und Universitäts Bibliotek.
Brno: Časopis „Matice Moravske“, Zeitschrift des Deutschen Vereins für die Geschichte Mährens und Schlesiens.
Bruxelles: Societé des Bollandistes (Analecta Bollandiana).
Bucuresti: Academia Romåna, Revista istorica Romåna, Revue Historique du Sud-Est de l'Europe (Institutul studii sud-est Europene).
Budapeszt: Nouvelle revue Hongrie, „Szazadok“.
Budziszyn: Časopis Mačicy Serbskeje.
Cernauti: Codrul Cosminului.
Charków: Charkowska Bibljoteka Państwowa im. Korolenki.
Freiburg i Br.: Historisches Jahrbuch der Görres Geselschaft.
Graz: Jahresberichte für deutsche Geschichte.
Heidelberg: Neue Heidelberger Jahrbücher.
Istanbul: Annales de Turquie, Echo d'Orient, Istanbul Universitesi Edebiyat Fakültesi.
Iasi: Cercetari istorice, Revista Critica.
Kiel: Zeitschrift der Gesellschaft für Schleswig-Holsteinische Geschichte.
Kiew: Section Historique de l'Academie des Sciences d'Ukraine, Wsieukrainska Akademia Nauk.
Königsberg: Altertumsgesellschaft „Prussia“, Altpreussische Forschungen, Historische Zeitschrift, Staatsarchiv.
Leipzig: Slavisches Institut an der Universität.
Leningrad: Akademja Nauk S. S. S. R., Bibljoteka Kom. Akademji (Istorik Marxist).
Ljubljana: „Razprave“ (Znanstveno Društvo za human. vede), Zgodovinska sekcija Muzejskega društva za Slovenijo.
London: Royal Historical Society, The Slavonic and East Européan Reviev.
Lübeck: Hansische Geschichtsblätter.
Lund: Universitets Biblioteket.
Maribor: Zgodovinsko drustvo.
Mensk: Uniwersytet.
München: Universitäts-Bibliotek.

Novi-Sad: Glasnik Istoriskog Društva, Letopis Matice Srpske.
Paris: Bibljoteka Polska (Bibliotheque polonaise), Bibliotheque de l'École des Chartes-Revue d'erudition, Bulletin or the International Committee of Historical Sciences, Institut d'Études Slaves, Le Monde Slave, La Revue „Moyen-Age", Revue Historique.
Praha: Časopis Národního Musea, Český Klub Historický, Česky Lid, Germanoslavica, Mitteilungen des Vereins für Geschichte der Deutschen in Böhmen, Prager Presse, Praesidium Slovanského Ústavu, Slavische Rundschau, Slovanský Přehled.
Roma: Archivum Historicum Societatis Iesu, Biblioteca dell'Academia Polacca di Cracovia, Biblioteca Vaticana, L'Europa Orientale, Orientalia Christiana.
Skoplje: Glasnik Skopskog Naucnog Drustva.
Sofija: Académie Bulgare des Sciences, Bulgarski Pregled, Makedoński Pregled, Učilišten Pregled.
Split: Vjesnik za Archeologiju i Historiju Dalmatinsku.
Stettin: Bibliothek der Gesellschaft für Pommersche Geschichte und Altertumskunde.
Tartu: Opetatud Eesti Selts (Gelehrte Estnische Gesellschaft).
Turčianský sv. Martin: Sbornik Muzeálnej Slovenskej Spoločnosti, Slovenské Pohlady.
Upsala: Universitätsbiblioteket.
Wiesbaden: Nassauische Landesbibliothek.
Zagreb: Hrvatska Revija, Narodna Starina, Rad Jugoslovenske Akademje.

Ogółem liczyło P. T. H. z końcem roku administracyjnego 1935/36 razem członków 1172. Wysyła się 185 egz. bądź bezpłatnie, bądź jako wymienne.
